

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Mishnayot

‘im perushe ... Rabenu ‘Ovadyah mi-Berçinorah ve-Tosfot Yom Tōv ...
Ve-elu nitosfu ... kol ħilufe girsa’ot, mar’eh meqomot ba-Rambam u-ve-Ṭur
ve-Sh.‘A ... u-mar’eh meqomot ba-Shas

Seder Mo‘ed

**Berçinorah, ‘Ovadyah ben-Avraham mi-
Dihrenfurt, 543 [1782 oder 1783]**

הציב תכסמ

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11110

וטבעתה קבועה * עשרים וארבע מצעות היו בצורה במקום המצבים לעשרים וארבע משמרות כהונה וטבעת של כל המשמרו
סתומות לז' אחד והופכה למעלה ומכניס וואר הבהמה לתוכה וחוזר והופך פתחה למטה לתוך הרלפה * וטבעת של בלגה קבוע
ואינה נהפכת וזריכה להשתמש בשל אחרים וגנאי הוא לה * וחלונה סתומה * חלונות היו בלשכת החליפות ששם גוזזין את
סכיניהם * וחלון של משמרת בלגה היתה סתומה דקנסוה רבנן משום מעשה שהיה * שאשה אחת משמרת בלגה ומרים בת בלגה

א פדיות פ"ד
ה"ט
במ"ט פ"א ח"ט
י"ט סו"ט פ"א ח"ט
ס' וק"ט פ"א ח"ט

שמה נשתמדה וכשאת לס' דיוט
אחד ממלכי יוניס וכשנכנסו
יוניס להיכל * הלכה וטפחה
בסנדל ע"ג המוצב ואמר לוקים
לוקים פירוש זאב ואזבל * ויני עד מתי אתה מכלה ומזונן של
יסראל ואין אתה עומד להן בשעת דוחקן וכששמעו חכמים
נדבר זה קבעו את טבעתה וסתמו את חלונה של כל המשמרו * כלה * כי אמרו אם לא ששמעה מאזיבה שהיה מצוה את העבודה לא
אמרה כן * וכשביל אביה קנסו כל המשפחה * דאוו לרשע * ואוו לשכנו * טוב ללדיק * וטוב לשכנו :

מליק מסכת סוכה

כבר קדם טעם סודרה בתחלת מסכת סוכה :

מסכת ביצה

מסכת ביצה

פרק א ביצה שגולדה ביום טוב * [בי"ט] שלאחר
שבת עסקין וטעמייהו דבית הלל
דאמרי לא תאכל משום דכל ביצה דמתילדא האידנא מאתמול
גמרה לה ונמצאת שבת מכינה ליום טוב * והתורה אמרה
(שבותיו) והיה ביום הששי
והכינו וסמם ששי חול הוא *
וחול מכוין לשבת וחול מכוין ליום
טוב * ד"ט נמי אקרי שבת ואין
י"ט מכוין לשבת ולא שבת תכניה
ליום טוב * והכנה כי הך
דביצה * אף על גב דביד
שמים הוא מקרא הכנה * ומיהו
שבת יום טוב דחשיבי בעיא סעודתן הוצגה בחול * ואין אחד
מהן מכוין לחברו אפילו בהכנה * דביד

פרק א ביצה שגולדה ביום טוב * כתב הר"ב ביום
טוב שלאחר שבת עסקין * בגמרא *
(וכאשר הגהתי בלשון הר"ב כן לשוני בריש פרק ד' דעדיות)
ואע"ג דמסקין דיום טוב [דעליזא] נמי אסורה * אפי' הכי
מוקמינן למתניתין בעקר הדין
והא דנקט יום טוב ולא שבת
ויהיה פירוש שבת שאחר י"ט
דה"א דוקא שבת סעודה בעיא
הכנה ואין י"ט מכוין לשבת *
אבל י"ט שאחר שבת אימא לא
ליתסר דכחול שוויהו שאין
סעודתו בעיא הכנה * הלכך
איצטרך למתני י"ט ושבת אחיא במכ"ש כדלקמן * וברפ"ב
דלקמן אכתוב דזו אינו אלא אסמכתא : בית הלל אומרים
לא תאכל * פי' הר"ב משום דכל ביצה דמתילדא האידנא
מאתמול גמרה לה * גמ' * וכתב הר"ן דאיצטרך למומר דמאתמול גמרה לה משום דאי היום גמרה לה לא מיתקרא דהא קי"ל
בערובין גבי תחלת היום קונה ערוכ דשבת מכינה לעצמה * אבל ליום טוב אינה מכינה וי"ט דכוותה ואיצטרך נמי למימר גמרה
דאלו לא גמרה אע"פ שנתבדל לא מתסרי דה"ה בי"ט אחר שבת היכא שמעינן * והלא כבר נהגדלו בשבת אלא דלא חשבו לן
הכנה אלא כי גמרה מפני שאז מתחדשת צריה חדשה לגמרי ע"כ * ומ"ש הר"ב בהתורה אמרה והיה ביום הששי והכינו פיר' רש"י
דע"כ בא לאשמועינן דאפילו הכנה בידי שמים כגון ביצה אסורה דאי' משום הכנה בידי אדם כלומר שיאפו ויבשלו מצע"י הא
אמור גם ממחרת השבת דעומר פי' רז"ל ממחרת י"ט ומ"ש ולא שבת מכינה לוי"ט * גמרא * ופי' הר"ן דכיון דשמעינן דאין יום
טוב מכוין לשבת ולפיכך זק"ו דאין שבת מכינה לוי"ט ע"כ ומ"ש הר"ב ושבת וי"ט הסמוכים כו' נולדה בזה אסורה בזה * ואע"ג
דמאתמול היא גמרת מ"מ כשנולדה בשבת הרי זו הכנה דגם בשעת לידה שייך הכנה ועי' ל דכיון דאם נולד בי"ט הרי זו אסור
אם נאמר כשנולדה בשבת הרי היא מותרת בשביל אותה לידה דשבת א"כ הוי שבת מכוין לוי"ט כ"כ התו' [דף ד'] * ומ"ש וכן בי"ט
של ר"ה שמתחלה לא מחמת ספק התחילו לעשות וכדתנן במשנה ד"פ ד דר"ה * שאם באו עדים מן המנחה ולמעלה נוהגין אותו
היום קדש ולמחר קדש * ואע"ג דריב"ז התקין לאחר החורבן שיהו מקבלין עדות החדש כל היום כדתנן התם * לא תיקן אלא
לקבל העדות ולהיות מונין המועדות מיום הראשון ואפי' באו לאחר מנחה * אבל מלעשות י"ט שני לא נעקרה תקנה ראשונה
ממקומה הכי מסקינן בגמ' (דף ה') ומ"ש אבל שני י"ט של גלויות דמת"ל אחד מהן חול משא"כ שבת וי"ט הסמוכים ואע"פ שהי"ט
הוא י"ט שני דשבת מיהו ודאי קדש הוא וי"ט הסמוך לה נמי שמה י"ט גמור הוא הר"ן * ועיין משנה ח' פ"ג דעירובין :
לא תאכל * ואפי' לטלטל נמי לא * כ"ש הו' ב' במשנה ב' בפרק ג' * בספק

בספק מוכן אלא אסור דסתמא ביצה לאכילה קיימא נקט כי האי לישנא וכו' ל' אבב ב"ש דנקט האכל דרבותא הוא נקטי בית הלל נמי לא האכל תוספת: בית שמאי אומרים שאור בכזית וכו' פי' הר"ב מדכתב רחמנא לפרווייהו שאור וחמץ גמרה ור"ל לא יראה לך חמץ

ולא יראה לך שאור (שמות יג) דכתב לאו בכל הדא מה שאין כן באכילה דנתינת טע' כי כל אוכל כתיב (שם יב): וחמץ בככותבת דהואיל וידענו דשיעורו של זה לא כשיעורו של זה נוקט ליה שיעורו כדאשכחנא בעלמא (ביומא פרק ח' משנה ב') כפירוש רש"י והתוס' וכו' אי בעיא ב"ש כמוה וכגרעיתה כמו התם ולשון קצרה דברו או שמה גם ההם פליגי בית שמאי ולא יזכירי וכגרעיתה אלא

א עריות טע
ב יחל עט
ג מיי' פ' ח' ח' ח'
ד מ' ח' ח' ח' ח'
ה ט' ח' ח' ח' ח'
ו י' ח' ח' ח' ח'
ז ט' ח' ח' ח' ח'
ח ט' ח' ח' ח' ח'
ט ט' ח' ח' ח' ח'
י ט' ח' ח' ח' ח'

בית שמאי אומרים שאור בכזית וחמץ בככותבת ובית הלל אומרים זרה וזרה בכזית: ב' השוחט תיחזעוף ביום טוב בית שמאי אומרים יחפור בדקר ויכסה ובית הלל אומרים לא ישחוט אלא אם כן היה לו עפר מוכן מבעוד יום ומורים שאם שחט שיחפור בדקר ויכסה שאפר בירה מוכן הוא: ג' בית שמאי אומרים אין מוליכין את הסולם משוכד לשיבך אבל משהו מחלוק לחלוק ובית הלל מתירין בית שמאי אומרים לא יטול אלא

דלעיל סתם תנא דלא כמותם: ובית הלל אומרים זה וזה כזית וקראי זריכי דאי כתב שאור ה"א משום דחמוצו קשה כו' ואי כתב חמץ משום דראוי לאכילה כו' גמ' ואפי' הכי הוצרך הכתוב לשתיה בשאור ולסיים במחמת לומר לך זהו שאור כו' משום דאל"כ לא הייתי משים כרת אלא בחמץ דכתיב ביה כרת תוספ': ב' יחפור בדקר וכתב הר"ב דמייירי כשהוא נעוץ בעפר תיחוח וכו' שאינו מחוסר כתיסה דכתיסה תולדה דטוחן היא רש"י אבל מה שנטול העפר ועושה גומא אע"ג דק"ל מורס בכל שהוא במשנה ב' פי"ב דשבת ואע"ג דהכא לאו להריסה צריך לגומא הא ק"ל כר"י דמלאכה שהינה צריכה לגושה חייב כמ"ס הר"ב במשנה פ"ב דשבתגם בפרקי משנה ה' אמרינן בגמרא דה"מ היכא דמתקן הכה מקל קל כלומ' דמייירי במקום שהגומא מקלקל כמו בבית או בחצר אבל בשדה לא וכ"כ המגיד בפ"א מהל' שבת ואע"ג דבמקלקלים נמי יש בו שבות כמ"ס הר"ב במשנה ג' פי"ג דערוצין הרי כתבו התו' דהכא משום שמתה י"ט מותר לכחילה וכבר כתבתי כיוצא בזה בשם הר"ן דמשנה ג' פ"ב דשבת אלא דהכא הוצרכו לדקדק נעוץ כמ"ס לקמן בס"ד: שאבר בירה מוכן כו' כתב הר"ב אבל הוסק ביום טוב אסור כו' עיין משנה ג' פ"ד וסו"י מבייתין דביום טוב קי"כ מ"ד מוקצה אסור ומיהו התוס' כתבו דהכא כולי עלתא ס"ל דאסור דהוי כולד גמור דמעקר' עלים והסת' הפר: ובית הלל מתירין פי' הר"ב משום שמתה י"ט ואע"ג דלעיל לא התירו אלא בדקר נעוץ וטעמא כ"כ רש"י בגמ' דהכא אליבדי דב"ש דהכא דליכא דקר נעוץ דהוי כד רמזו חפירה לא כרו ואפי' בעפר תיחוח שיהא כפסור ועומד ע"כ והכא נמי הא איכא חשדא דלהטיח גבו תירלו הגמ' דהכא נמי שזכרו מוכיח עליו ופי' הר"ן כלומר שזכרו

דבידי שמים אבל סעודת חול לא חשיבא ולא בעיא הזמנה הלכך באחד בשבת בעלמא שאינו יום טוב לית לן למוסר ביצה שנולדה בו לפי שנגמרה בשבת דסעודת חול לא אצרכה רחמנא זמון מבעוד יום ואסרה ביצה שנולדה בכל יום טוב ואע"פ שאינו אחר שבת גזירה

משום יום טוב שאחר שבת וכן אסרו ביצה שנולדה בכל שבת לגמעה חיה גזירה משום שבת שאחר יום טוב ושבת ויום טוב הסמוכים זה לזה ביצה שנולדה בזה אסורה בזה וכן בימים טובים של ר"ה אבל שני ימים טובים של גלויות דממה נפשך אחד מהם חול ביצה שנולדה בזה מותרת בזה: שאור בכזית לענין אכילה כ"ע לא פליגי דזה וזה בכזית מדסתח הכתוב בשאור וסיים בחמץ שאור לא ימלא בכתיסם כי כל אוכל מחמת

(שמות יב) לומר לך זהו שאור וזהו חמץ כזה כן זה כי פליגי לענין ביעור בית שמאי סברי מדכתב רחמנא לפרווייהו שאור וחמץ ולכתוב חמץ שאין חמוצו קשה ואפי' חייב לבער וקל וחומר לשאור שחמוצו קשה אלא ש"מ שיעורו של זה לא כשיעורו של זה ולא יל' ינין ביעור מאכילה: ובית הלל סברי זה וזה בכזית דילפינן ביעור מאכילה ומשום דהנך תלת מילי מקולי ב"ש ומחורי ב"ה גבי יום טוב תנא להו הכא גבי הדדי: בככותבת תמרה: ב' השוחט חיה ועוף הכא לשחוט חיה ועוף ונמלך ב"ד כ'אד יעשה: צ"ש אומרים ב"ד מורין לו שישחוט לכתחלה ויחפור בדקר נעוץ שזכרו מבעוד יום כלומר שיעקור אותו ממקום נעיצתו ויעלה עפר ויכסה ומייירי כשהוא נעוץ בעפר תיחוח הראוי לגם שאינו מחוסר כתיסה: דקר יתד שנועצים בארץ לשון וידקור את שניהם (בבב"ב בה) שאשר בירה מוכן הוא לאו אמתלייהו דב"ש ובי' קאי אלא מלתא באנפי נפשה הוא וה"ק ואפר בירה מוכן הוא ואינו צריך הזמנה דדעתיה עלויה ולא שנו אלא שהוסק מערב י"ט אבל הוסק ב"ט אסור דליכא למימר דעתיה עלויה מאתמול ואי ראו לללות בו ביצה שעדין הוא רמץ חס א"ג שיהוסק ב"ט מותר לכסותו אוידי דחוי להסוכי ביה לללות בו ביצה שקל ליה נמי ומכסה בו: ג' אין מוליכין את הסולם משוכד לשוכד בסולם של עליה כ"ע לא פליגי דאסור ובסולם של ש בדך נמי כשהוא מוליכו ברה"ר מודו ב"ה דאסור שהרואה אומר לתקן גבו הוא מוליכו ועושה מלאכה ב"ט כי פליגי שזולתו ברה"י ואין בני אדם רואים אותו ב"ש סברי אין מוליכין שכל דבר שאסרו חכמים מנזי מראית העין אפי' צדדתי חד יום אסור וב"ה מתירין אע"ג דבעלמא דינ הכי הו' הכא שרי וישוה שמתה י"ט: מחלוק לחלוק באותו שוכד עצמו שכל דרך ש בד לירות בו [מחלוקת הרבה] קולכל זוג וזוג וחלוק בכל קולקן:

זה וזה אני נוטל * פלוגתייהו דבית שמאי ובית הלל דוקא
בבריכה ראשונה * סדרך מגדלי וניס תמיד להניח בריכה
ראשונה דהיינו שני גזולות ראשונות שהאמהות משתעשעות
בהן ולא יברחו * ובית שמאי סברי דדבור בעלמא לא סגי

של סולם מוכח * שהוא ניכר שהוא לשם שובך : אלא אם
כן נענע * עיין סוף פרק ד' : עומד ואומר * מצעוד יום
רש"י : זה וזה אני נוטל * אבל לא סגי ליה לומר מכאן אני
נוטל * אע"ג דק"ל דדרבנן יש בריכה כמו שכתב הר"ב

דלמא כי שקיל להו למחר אתי
לאחלוכי והייס עליהו והוי
עלטול שלא לצורך * אבל
משנענע ומושמע בהן * מצעוד
יום לשחיטה ולא חס עלייהו * תו
לא חיישין דחייס * וב"ה סברי
לא גזרינן דלמא חייס עלייהו
ואפי בבריכה ראשונה : ד זמן
שחורים ומצא לבנים * הא מלתא
דפשיטא הוא * ולא אנטריך
למתנייהו * אלא הכי קאמר זמן
שחורים ולבנים * ומצא שחורים
במקום לבנים * ולבנים במקום
שחורים והכי פירושא דמתני' *
זמן שחורים בן זמן זה ומצא בו
לבנים זמן דשני לבנים * ומצא בו
שחורים מהו דתימא הכי אכרו *

אלא אם כן נענע מצעוד יום * ובית הלל
אומרים * עומד ואומר * זהוה אני נוטל : ד
זמן שחורים ומצא לבנים לבנים * ומצא
שחורים * שנים ומצא שלשה * אסורים *
שלשה ומצא שנים מותרים בתוך הקן *
ומצא לפני הקן אסורים * ואסאין שם אלא
הם * הרי אלו מותרין : ד ה"ב שאומרים אין
מסלקין את התריסין ביום טוב * ובית הלל
מתירין אף להתזיר * בית שמאי אומרים
אין נוטלין את העלי * לקצב עליו בשר *
ובית הלל מתירין * בית שמאי אומרים
אין גזרין את העור לפני (רו"ה דריסה)
הדורסין * ולא

א חיי"פ"ב
ה"ה י"ט ט"ס"ב
א"ח"ט"ג
ט"ע"י
ב י"ד
א :
ד חיי"פ"ב
ט"ס"ב א"ח"ט"ג
תק"מ ט"ע"ג
ה י"א שבת קכג
ט"ס"ב א"ח"ט"ג
ט"מ ט"ע"ג א"ח"ט"ג

במשנה ד' פ"ז דדמאי דחייש
דזימנין דמנח כחשים * ושקיל
שמיים * ומצא עלטול אותם
שלא הזיזין א"כ דמשתכחי כולהו
כחשי * וחתי לאמנועי משמחת
י"ט גמ' * ועיין סוף פרק ד'
ד זמן שחורים ומצא לבנים *
פיר' הר"ב מהו דתימא
הכי אכרו וכו' קמ"ל * הגך אודן
לעלמא והכי אחרוני נכו * ולא
פירש הר"ב טעמא מאי אמרינן
הכי * ולכאורה טעמיה כמאן
דאמר רוב וקרוב הולכים אחר
הרוב * כמ"ש הר"ב ריש פ"ז
דשקלים * דאלת"ה ה"ל לפרש
דהכא בדף או בשני קיטין כולי *
כדאיתא בגמ' * אליבא דלית ליה

ואתפוך אתפוכי קמ"ל : שנים ומצא ג' * ואינו מכיר המוכני *
כלן אסורים : שלשה ומצא שנים מותרים האחד הלך * והשנים
נשאר * ולא אמרינן כשם שהאחד הלך * כן הלכו כלם * והכי
אחריני נינהו : זמן בתוך הקן ומצא לפני הקן * ובתוך הקן
לא מצא כלום אסורין ואם אין באותו שובך אלא הן * הרי אלו
מותרין * ואע"פ שיש שובך אחר קרוב לו בתוך חמשים אמה *
אם אין אותו שובך בצורה של שובך זה בשוה אלא בקרן וזוית *
לא אמרינן מהוה שובך הקרוב אלו * שהגזולות כל זמן שאינם
פורחים אלא מדדין וברגליהן * אינן מדדין אלא כנגד הקן שלהן
בשוה שאם רואין קניהן כשהופכים לאחוריהן מדדין * ואם לאו
אין מדדין : ה העלי * יד של עץ גדול הרבה ועגול שכותשים
בו את הריפות ודומיהן * ומפני כובדו וגדלו * אין תורת כלי
עליו : לקצב לחתוך : וב"ה מתירין משום שמחת י"ט * ואף
ע"פ שאין עליו תורת כלי : לפני בית הדרסה * שידרסו
עליו בני אדם כדי שלא יפסיד * ולא

הולכי אחר הרוב * [נגד הקרוב] אלא שראיתי להרמב"ם בפ"ב
מהלכות * ט שחלה הדבר בספק מוכן * שכתב וכל ספק מוכן
אסור * וביאר המגיד הטעם מפני שהוא דבר שיש לו מתירין
או שרצו חכמים להחמיר בספק זה * ע"כ * ועיין במשנה ב'
פרק ג' ושם פסק הר"ב בספק מוכן דאסור : שנים ומצא
שלשה כלן אסורים * דממה נפשך איכא חד דמערב בהו *
ולכא למישריניהו משום דחד בתרי בטיל (דכתוב בשמחה כג'
אחרי רבים להטות * רש"י דף ג') דב"ח חשיבי ולא בטלי
(כדפירש הר"ב ריש פרק ח' דובחים) ועוד כל דבר שיש לו
מתירין אפי' בחלף לא בטיל (בגמרא דף ג') תו' :
ואם אין סם וכו' כתב הר"ב ואע"פ שיש שובך כו' בתוך
חמשים אמה דמתניתין במדדין שאין יכולין לפרוח ואי
ליכא קו בתוך כ' אמה פשיטא דמתירין דכל הגזלה אין מדדה
יותר מהחמשים אמה * גמרא * ומ"ש הר"ב בקרן וזוית פירש"י
שוית הבית בולט להלאה מן השובך * וכן זה שזימן בו עומד
ללדדין דאי הוה אתו להכא לא הוה חזי לקיטת * שהזיית של

א חיי"פ"ב
ה"ה י"ט ט"ס"ב
א"ח"ט"ג
ט"ע"י
ב י"ד
א :
ד חיי"פ"ב
ט"ס"ב א"ח"ט"ג
תק"מ ט"ע"ג
ה י"א שבת קכג
ט"ס"ב א"ח"ט"ג
ט"מ ט"ע"ג א"ח"ט"ג

בית עומדת לפטיו : ה בית שמאי אומרים אין מסלקין את
תריסין וכן הוא הגירסא בסדר המשנה דבבבלי ובירושלמי וכן הוא
ועור ועלי : ובית הלל מתירין אף להחזיר * פי' הר"ב דאי יש להן ציר מן
צנין ממש לא הוי דהא ב"ה ס"ל במשנה ו' פרק דלקמן דאין צנין בכלים וכ"כ רש"י בגמ' * דאע"ג דאין צנין וסתירה בכלים *
קאסרי ליה בית הלל מדרבנן * ע"כ * ומכאן סתירה לפירוש דמשנה ר"ב פרק בתרא דערוצין שפירשו דהוי כבונה והתם ליכא
לפרושא מדרבנן דבדרכי יהודה פי' משום שבות ש"מ דבת"ק מדאורייתא * וכן לשון הר"ן סם והוי כבונה וקסבר יש צנין בכלים *
ע"כ * ומ"ש הר"ב מן הגז דפירש"י דהיינו ידות לשני ראשי הדף : ובית הלל מתירין * פי' הר"ב משום שמחת י"ט אע"פ שאין
עליו תורת כלי * ובגמרא דף י' רז"י אמתניתין ב' דלא שרו ב"ה משום שמחת י"ט אלא בדקדק נעוץ ואפי' לכתחלה לא * ומשני
טעמיהו דבית הלל משום דיש תורת כלי עליו * וסבירא להו דאע"פ שמלאכתו לאסור מותר לטלטלו לצורך

לצורך גופו * וכמ"ש הר"ב במשנה ד' פרק י"ז דשבת * ומיהו
 על הר"ב שפירש דלא כגמרא * ואין לומר דס"ל להר"ב דהך
 שינויא דחיקא הוא * דאי בהא פליגי * לא שייכא פלוגתייהו
 לגבי ר"ט * אלא בכלים דפרקי * דשבת * ומש"ה מפרש הוא
 בענין אחר * דאם כן רומיח

דמתניתין לא מתרלה * אלא
 כדאמר רבי יוחנן דמוחלפת
 השיטה * וזה הוה ליה להר"ב
 לכתוב * דלא נשטה בהלכה
 לפסוק בתרווייהו כ"ה * ועוד
 דשינויא רוחא הוא * ולא
 דחיקא אלא כדאמרינן בגמ' דשבת
 דף קכ"ג דעלי הוא כלי המוקצה
 מחז' חסרון וכיס שמיחד לו מקו
 כדי שלא יתפלג ולא יתקלקל *
 דהוי מקצתו בידים * וכ"ע מודו
 דאין יטל אפי' לצורך גופו וא"כ
 שפיר מתני לה הכא * דדוקא
 משום שמת י"ט התירו * ואני
 חומר שובאן רחיה לדברי
 הפוסקים כההוא חוקתא דעלי

מויחד ליה מקום * ולא כהרי"ף שפוסק כחוקתא דבעמוד
 שני ושרייתא דב"ה משום דיש עליו תורת כלי * ושרי' לצורך
 גופו דלהכא חוקתא קשיא דפלוגתייהו אינו ענין ליום טוב *
 ואין סברא לומר דרבותא דב"ה קמ"ל * דאפי' לשמחת יום טוב
 לא שריין סוף דבר משנתנו אינה מתפרשת אלא ביש תורת
 כלי עליוולכה מותר לצורך גופו * וא"כ צמיח דלו מקום
 דאסור בשבת * ומשום שמחת יום טוב התירו דלא כפי' הר"ב *
 וב"ה הלל מתירין * כתב הר"ב דאי לא שריית ב' גמרא *
 דבלאו הכי אסור ושיין סוף פ"ד דשבת * ומש"ה ש"י *
 מתירין * כתב הר"ב דדאמרי מתוך כו דאך אשר יאכל
 לכל נפש כתיב (שמות יב) וההולאה אף היא באוכל
 ומסקה וחצ"פ שהיא בדברים אחרים אמרינן מתוך * כך כתב
 המגיד פרקא מהלכות י"ט * ומה שכתב הר"ב והוא שיהיה
 בה צורך מנהג כו' דמדאורייתא הותרה לגמרי * אלא רבנן
 דגזרו במידי דהוא טרחא שלא לצורך ובכולה לא צעו למגזר
 משום דאין גזרינן גזירה על הגזיר * אלא כרובי הגזיר יגולין
 לעמוד בהכפי' רש"י ומה שכתב הר"ב או * צורך הנאה כגון
 מפתח ביתו כיון דפתח ולא פירש דדוקא ביש אוכלין בשבת *
 כדאף דסביר ליה כהגהת סת"ק שהביא בית יוסף סימן תקי"ח
 דכיון דלבו דואג משום פסידא דגניבה חשיב צורך קצת ומיהו
 איכא גמי למימר דאי ס"ל כך ה"ל לכתוב מפתח תיבה * ומדכתב
 כלים שיש ליום צורך בהם אבל חשיב בהם חסרון קטן דהנ * אפי' כשיצא
 שמחת יום טוב ואינו יכול להניח קטן צבת יחודי * יכול להוציאו
 דמיקון עיסהו התירו לו ומתנות אף הרמתן הותרו לו * וא"ע
 ג' פ"י דחולין) מיהו אס' לא פירש * שאר הנשר מהן כרי הוא
 ש-אסור ליתן כו' י"כ כ"ס כ"ס הר"ש

ולא יגביהו * אלא אם כן יש (ירושלמי) עמו
 כזית בשר * ובית הלל מתירין בית שמאי
 אומרים אין מוציאין לא את הקטן * ולא
 את הלולב * ולא את ספר תורה * לרשות
 הרבים * ובית הלל מתירין * בית שמאי
 אומרים אין מוליכין חלה ומתנות לבקן *
 ביום טוב * בין שהורמו מאמש * בין
 שהורמו מהיום ובית הלל מתירין * אמרו
 להם בית שמאי גזרה שוה יחלה ומתנות *
 מתנה לבקן * ותרומה מתנה לבקן בשם
 שאין מוליכין את התרומה * כך אין מוליכין
 את המתנות אמרו להם בית הלל * לא *
 אם אמרתם בתרומה * שאינו

ולא יגביהו * לטלטלו לאחר הפסחתו * ובית הלל מתירין *
 דאי לא שריית ליה * לא שחיש * כדי שלא להפסיד העור *
 וממנע משמחת י"ט * תריסין * ימוכרי בשמיים לכן חניות
 העשויות כמין תיבות * ועומדות בשוק * ואינן מחוברות
 לקרקע * ותריסין כן דלתות

סגורין כן פתחי אותן תיבות *
 ושעמים שחלקים אותן תריסין
 מפתח התיבה * ושועתין עליהן
 הסממנין שבתנות * מתירין אף
 להחזיר * בתריסין שאין להם ציר
 כלל * כולי עלמא לא פליגי דשרי
 אפי' לטעול כן פתח [בית
 שבתוך] החצר ובתריסין שיש
 לקן ציר מן הכד * כ"ע לא פליגי
 דאסור לטעול כן אפי' פתחי
 חניות * דדמי לבנין * כי פליגי
 בתריסין שיש לקן ציר * באמצע
 כעין בליטה * ותוחבין אותה
 בחור שבאמצע דוכן פתח החנו'
 בית שמאי סברי * גזרינן ציר
 באמצע * אטו ציר מן הכד ובית

הלל סברי לא גזרינן בתריסין חניות * וס"י להחזיר משום דבעי
 ללאפוקי תכלין * ואי לא שריית ליה לאהדורי לא פתח * ודאית
 לאמנועי משמחת יום טוב * לא את הקטן * ולא כל מדי דלאו
 צורך אכילה * וב"ה מתירין * דאמרי מתוך * שהותרה הולאה
 לצורך אכילה * הותרה גמי שלא לצורך אכילה * והוא שיהיה בה
 צורך מנהג * כגון הני דחשיבי במתני * או צורך הנאה * כגון
 מפתח ביתו וכיוצא בזה * לאפוקי הוצאות חבנים * וכיוצא * בזה
 דבהא מודו ב"ה דאסור * ו' אין מוליכין חלה [ומתנות] ב"ט *
 א"ע * שמתנה בפרשתם לא שרו לה בהולכהם אלא תיקון עסקתו
 התיירו לו ולא יותר * מתנות * הזרוע והלחיים והקבים * גזירה
 שיה * לאו דוקא דכולה מדרבנן גזרו משום גזירה דאין מגביהין
 תרומות ומעשרות ב"ט * אלא דומיא דגזירה שיה * מתנה
 לבקן * מכ"ד מתנות כהונה * כ"ס שאין מוליכין את התרומה
 וכו' * הך מתני' אדחיא לה בגמ' דלא נחלקו ב"ט * שמוליכין
 חלה ומתנות * לא נחלקו אלא בהולכת תרומה שב"ט אומרים
 אין מוליכין * וב"ה אומרים מוליכין * אמרו לכן ב"ה לב"ט חלה
 ומתנות מתנה לבקן ותרומה מתנה לבקן * כ"ס ש' מוליכין את
 המתנות * כך מוליכין את התרומה * אמרו להם בית שמאי * לא
 אם אמרתם בתלה * ומתנות

ולא יגביהו * לטלטלו לאחר הפסחתו * ובית הלל מתירין *
 דאי לא שריית ליה * לא שחיש * כדי שלא להפסיד העור *
 וממנע משמחת י"ט * תריסין * ימוכרי בשמיים לכן חניות
 העשויות כמין תיבות * ועומדות בשוק * ואינן מחוברות
 לקרקע * ותריסין כן דלתות

והרמב"ם

אכלו. או שאבד אותו תבטיל. ששכל מע"ש: סומך עליו.
 לבשל בשולו ב"ט לצורך שבת. אבל מתחלתו אין ערובי
 תבטילין פחות מכות. בין לאחד. בין למאה. ואם התחיל
 בעצמו ונאבד ערובו מה שהתחיל בגמר. ב מטבילין את
 הכל. שחייב אדם לטהר עצמו
 ברבל וכל מה שצריך טבילה. בין
 אדם. בין כלים. מטבילין מלפני
 השבת. כלים מלפני השבת.
 סיוון שהם ראויין לאחר טבילה.
 לדבר שלא היו ראויין לו קודם
 טבילה. או מטביל להו
 בשבת וצ"ט. הוה ליה מתקן
 מנה ואסור. ושבת דנקט הכא
 להודיע כחן דבית הלל. דאפי'
 בשבת שרו להטביל אדם. משום
 דנראה כמיקר ומצטנן. ורוחץ
 לתענוג. ולא לשם טבילה. ג ושוין שמישקין את המים
 בכלי אבן. מי שיש לו מים יפים לשתות ונטמאו ממלא מהן כלי
 אבן שאינו מקבל טומאה. ונותנין במקוה מים מלוחים. או
 עכורים. עד שנוסקים מים למים נמצאו אלו ורועים ומחזירי'
 למי מקוה ובטלו אבניהו וטהרו. ואין טהרה במקוה לשום
 אוכל ומשקה. אלא למים בלבד. ולא בתורת טבילה. אלא
 בתורה זריעה: אבל לא מטבילין. שאין נותנין אותן בכלי עץ
 טמא

לשון רש"י שהיו טמין ביצה על הדג כשנולדו אותו ועיין במשנה
 ז' פ"ד דתענית: אכלו או שאבד. ל' הר"ב אותו תבטיל
 שבישל מערב שבת. וז"ל רש"י. אכלו או שאבד קודם שבישל
 כל צרכי שבת. ע"כ. אם כן י"ל דברי הר"ב. דה"ק מערב
 שבת קודם שבישל כו'. ואין צריך
 להגיה מערב י"ט:
לא יבשל אדם בתחלה.
 ולפירוש קמא. דטעמא
 דערוב תבטילין משום כבוד שבת
 אפילו הכי מוטב שלא יתעדן
 שבת אחת. ויתעדן שבתות
 הרבה. שאם אחת נותר לו לבשל
 כשאבד ערובו. אף הוא יתירשל
 בו ולא ישמרנו או יאבד או יאכל
 ולא יזכור לשבת כלל הר"ן.
 ואם שיר ממנו כל שהוא. פי'
 הר"ב אבל לא מתחלתו כו'. ולא דמי לערובי חצרות. דליש
 הלכתא כרבי יוסי דאמר שירי ערוב בכל שהוא. כמ"ש הר"ב
 במשנה ט' פ"ז דערובין. דהא התם חמיר נמי לענין תחלתו.
 דבעינן בגרורות. ולמרובין שעור צ' סעודות. ואלו הכא
 לעולם בכית. כך נ"ל לדעת הר"ב. אלא דבגמרא גרסינן
 מאי כל שהוא. [לאו] אפי"ג דליכא כוית. לא דאית ביה כוית
 ופירש"י ולגבי ככר שלם קרי ליה כל שהוא. ע"כ. וכי תימא
 דדחויא בעלמא הוא. הא מיימי ברייתא דתני תחלתו וסופו אין
 לו שעור. מאי לאו אין לו שעור כלל. לא אין לו שעור למעלה.
 וד"ה דה"ל דה"ל שגי' דאברייתא לאו דחיה הוא. וא"כ
 דסופו דמדמה לתחלתו. דאין סברא כלל לומר דלדדין קתני. דסופו אין לו שעור כלל ותחלתו אין לו
 שעור למעלה. אבל יש לו שעור למטה. כיון דבחדא בבא תני להו. וכן הרמב"ם סתם וכתב ערוב תבטילין שעורו אין פחות
 מכוית כו'. ולא חילק בין תחלתו לסופו. והטור ס' תקכ"ז כתב בהדיא. דכוית שיעורו בין בתחלתו בין בסופו. וז"ע על הר"ב:
ב מטבילין כתב הר"ב שחייב אדם לטהר עצמו ברבל. דכתיב (ויקרא י"א) ובגבלתם לא תגעו ומוקים לה במסכת ר"ה
 (דף י"ז ברבל ל' רש"י) וטעמא איתא התם דא"ל לומר שיהו מזהירים ישראל בעומאת נבילה. דהא בעומאת
 מת החמורה כתוב (שם כ"א) אמור אל הכהנים בני אהרן. ולא ישראל. טומאה קלה לא כ"ש. שאין ישראל מזהרין.
ואדם שבת. פי' הר"ב שבת דנקט הכא להודיע כחן דבית הלל וכו'. וזים של שלמה כתב דדוקא קתני בשבת. כדי לטהר
 עצמו קודם כניסת הרבל: ואדם בשבת. פי' הר"ב דנראה כמיקר ומצטנן ורוחץ לתענוג. ואפילו אם עובל במים
 סרוחים לפעמים אדם מיקר עצמו במים סרוחים ובימות הגשמים דליכא למימר דמחוי כמיקר נראה כיווד לרוחץ עצמו מטיט וצוא'
 שגופו. גמרא. וכתב בית יוסף ס' שכ"ו שצריך לומר שאפילו במים סרוחים נמי אדם עשוי לרוחץ להעברת טיט וצואה. ע"כ.
 ודברי הרמב"ם יש לי מצוכה גדולה שבפירושו דהכא מפרש כהר"ב דטעמא דכלים אסורים דמחוי כמתקן מנה ורצא אמרה בגמ'
 וכך כתב בחבורו פ"ג מה"ש. ואלו בפרק ד' מהלכות י"ט. כתב טעמא דכלים אסורים גזירה שמה יסהה אותם מלטבול. ויבא
 לדי תקלה כדאמר רב ביבי בגמרא. ואיכא ציטיהו לפי ע"ד לענין טבילה כלים חדשים. דלהשהות ליכא חששא דלא שייך תקלה
 לגבייהו דאין משתמשין בהן כל עיקר עד שיטבלו. ואלו לתקון מנה איכא. והמגיד גם הכסף משנה לא העירו ציה וצריך עיון.
 וראיתי בספר ים של שלמה סימן י"ט שמוסיף דאף לרב ביבי אסור להטביל כלים חדשים משום שמה יסהה וישתמש בו. ודבגמרא
 דאמר תניא כוותיה דרב ציבי לא לומר שהטעמים האחרים דחויים. אלא לומר דאף כלים חדשים אסור לטבול שמה יסהה. והביא
 דאיה לדבריו ע"ש שהצריך ואומר אני עוד ראה מדומסדר [הש"ס] טעמא דרבא אחר תניא כוותיה ש"מ דתניא כוותיה אינו עקר
 לענין טעם דבעינן במשנתנו: ג שמישיקין את המים. פי' הר"ב ממלא מהן כלי אבן שאינו מקבל טומאה. עיין לקמן.
 ומ"ש ונותן במקוה מים מלוחים כו' דאלת"ל ל"ל להשיקם כיון שיש לו בלאו הכי מים יפים לשתות וכמ"ש הרמב"ם.
אבל לא מטבילין. פי' הר"ב שאין נותנין אותן בכלי עץ טמא שצריך טבילה כו' וכן ל' רש"י. ומשמע דאלו בכלי עץ שאינו טמא
 ראוי למלאותן ולטבול בו

אדם שני ע"י
 כ"ז:
 נ"ח פכ"ג
 ז"ה ט"ה
 ד"ח ט"ז
 ט"ח ס"י
 ט"ח ס"א

ואף

א

ואפי"ג דהשתא מקבל טומאה יתמיס * כך טומאה ליתא אלא
 מדרכני * וגם טמא ביום טוב עמו * וקי"ל דבחד מהני גווי
 מותר לטובלו ב"ט * כדאיתא בדרייתא ופסקה הרמב"ם כפ"ד
 מהל' י"ט וקשיא דא"כ כרישא בני השקה ל"ל לפרושי כלי אבן
 שאינו מקבל טומאה * וכן הוא

בבביתא בגמ' * אפי' כלי עץ
 נמי ומטמא דפרושי' י"ל דו"ש
 כלי עץ טמא לאו דטמא בלאו
 הני מוס אלא דפכשו מהטמא
 ומש"ה הוא דקרי ליה טמא *
 וטעמא כדכתבו התו' דאין
 לגרו' הטומאה לכלי בידים כדי
 שיטבילנו דדוקא כשטמאו כבר
 בולד הטומאה הוא דמטבילין

אחת * אבל אסור לטמאותו ע"מ להטבילו ב"ט * והרמב"ם
 מפרש נמי למתניתין בכלי עץ טהור ועכשו מיטמא ע"י הנוס'
 אבל כתב דמתניתין בשבת מירי * ואיכא אוקמתא הכי בגמ' *
 וגם התו' כתבו דלהיא אוקמתא ניהא * ומטבילין מגב
 לגב * כתב הר"ב מוי שהטביל כו' * לדרוך זמים כו' * וממלך
 לדרוך ענבים כו' וכן הרמב"ם * ונראה דגירסתם בדרייתא
 שבגמרא כך היא * כיצד מגב לגב הרוזה לעשות גתו ע"ג דרו'
 וברו ע"ג גתו' * דלא כרש"י דגורס כדו כ"ק כדלקמן וטעמא
 דנקטה בדרייתא בקרי גווי ולא בשמן * או יין * משום דלא שכיחי
 שיהא נמלך * במשקה אחד * והני טבילות שכיחי בש"ב דחגיגה
 ולשו"ב הסגוי במשנתנו כ"ל שהוא הל' ולאשוק מים מבגד *
 דישיע ל' י"ד ובאו על גביה לא מלאו מים דירמיה י"ד ג' * על
 שם הפירות העשויים מתחת הדג והגת לזבזבם היין והשמן *
 אבל לפרש"י דלקמן יש לפרש כמו מנושא לנושא שהגב שם הוא
 לנושא משא * ומחבירה לחבורה * פי' הר"ב מחבורת

טמא שצריך טבילה לכלי להשיק בו כדי להעלות טבילה לכלי *
 אבב השקת מים * ומטבילין מגב לגב * מי שהטביל כלים לדעת
 שידרוך בהן זימים בבית הכד לשמן של חולין וממלך לדרוך
 בהן ענבים בבת ליין של תרומה * צריך להטבילן פעם שניה
 לשם תרומה * וכן אם הטביל כלים
 לשם תרומה וממלך לעשות בהם
 קדש * צריכים טבילה שנית לשם
 קדש * ואותה טבילה יכול להטביל
 ב"ט שאין כאן תקון כלי לפי
 שאין טבילה זו להעלות אותן
 מידי טומאה אלא לתוספת
 טהרה * ומחבורה לחבורה * אם
 הטביל כלים ע"מ לאכול פסח
 עם חבורה זו * וממלך להימנות

ומטבילין מגב לגב * ומחבורה לחבורה *
 ד' בית שמאי אומרים מביאין שלמים *
 ואין סומכין עליהן * אבל לא עולות *
 ובית הלל אומרים * מביאין שלמים *
 ועולות * וסומכין עליהם * ד' בית שמאי
 אומרים * לא יחס אדם חמין לרגליו *
 אלא

עם חבורה אחת ובה להטביל כליו פעם שניה * אותה טבילה
 מותר לעשות ב"ט * ד' מביאין שלמים ב"ט * שלמי
 חגיגה * לפי שיש בהם צורך אכילה לאדם * ואין סומכין עליהם *
 שהסמיכה אסורה משום שבות שבכל כמו היה סומך * וראה ליה
 משתמש בבעלי חיים * אלא סומכין עליהם מע"ט * דלית להון
 לז"ש תפק לסמיכה שחיטה * אבל לא עולות * חוץ מחמירי
 ומוספין שהן קרבן נזיר וזמן קבוע * אבל לא יביא עולות יחיד
 שאין בה אכילת הדיוט * ואפי' עולות ראייה קרבות בשאר ימות
 הרגל ולא ב"ט דרחמנא אחר * (בספר כ"ט) עזרת תהיה
 לכם * לכם ולא לגבוה * וצ"ה אומרים מביאים שלמי חגיגה
 ועולות ראייה * דכתיב (דברים י"ז) עזרת לה' כל דלה' * אבל
 נדרים ונדבות * דברי הכל אין קרבין ב"ט * לא עולות ולא
 שלמים * ה' לא יחס אדם חמין לרגליו * אוכל נפש התורה
 התורה * ולא להבעיר אור בשביל רחיה * וביק

כסח כו' * כ"ט רש"י * וכי טבילה לא מתניא בשום דוכתא * וכ"כ רש"י ש"ס לחזור ולטבול * אלא שירצה להחמיר על עצמו *
 ומש"ה מותר לטבילה ש"ס היא * ומיהו איהו לטעמיה שכ"כ ב"כ מגב לגב מנה לכד כלו שנמלך מנת לעשות כדו וטבילה ש"ס
 היא ע"כ * אבל הר"ב דתפס גיר' הרמב"ם כמ"ס ה"ל לפרש בהך סיפא כמ"ס הרמב"ם מחבורת אכילת חולין לחבורת אכילת
 מעשר שני * א"כ כמ"ס המגיד בשם ר"ח מחבורת תרומה לחבורת שלמים וכי תימא דלהר"ב קשיא ליה דא"כ היינו רישא * לדלדיה
 נמי מי ניהא * דהא הוא זו ואז"ל זו : ד' ואין סומכין עליהם * כתב הר"ב וראה ליה משתמש בבעלי חיים * ומתן (במשנה ב'
 פ"ה) אין רוכבין ע"ג בהמה רש"י * והא דקאמר דבכל כמו היה סומך * בחגיגה פ"ב דף י"ו דדייק ליה מניה מדאין סומכין ב"ט *
 ובית הלל אומרים מביאים * פי' הר"ב שלמי חגיגה ועולות ראייה * וכ"כ הרמב"ם וכ"כ רש"י בחגיגה משנה ג' * ובגמ' נמי
 מחלוקת בשלמי חגיגה לסו"ך וכו' וחדא מהרתי נקט דה"ה שלמי שמה דתנן במשנה ג' ד' פ"ה בחגיגה * דהא נמי חובת
 היום הן * ובבביתא שלמים הבאים מחמת י"ט ב"ט * בש"א וכו' ופירש"י מחמת י"ט חגיגה לשמה * וכן הרמב"ם בפ"א מהלכות
 חגיגה פ"ז עולות ראייה ושלמי חגיגה וסיים נמי בשלמי שמה : ועולות * כתב הר"ב עולות ראייה אבל נדרים ונדבות ד'ה
 אין קרבין כו' * האויל ואין זמן היום כלל * ואע"ג דחגיגה וראייה נמי יש להן השלומין כל שבעה * כדתנן במשנה ו' פ"ה בחגיגה
 שרו בה שמה יאגס * ולא יקרבנה בשאר הימים ומתן (שם) עבר הרגל ולא חב אינו חייב באחריות * וכמי מפרש לקמן בדרייתא רש"י
 א"ת אע"ג דאין זמן עכשו יאה רשאי לשומטן האויל והפעלים אוכלים ממנו גם הכהנים ונמצא שכל הכשר נאכל * וי"ל כמ"ס התו'
 פ"ג סוף דף כ"ז דעיקר הקריבה בשביל גבוה וכהנים ובעלים משל גבוה קא וכו' :

וסומכין
 עליהן * דס"ל תפק לסמיכה שחיטה ומדרשאי להביאין רשאי לסמוך והרמב"ם כתב בפ"א מהל' חגיגה * אע"ס שפאיכה
 אינה מעכבת (כדתנן פ"ח דמנחות משנה ח') (לא נזרו עליה משום שבות : ה' לרגליו * ה"ה לפיזו וידיו וחדא
 פקט ואפשר דלרבותא נקט דלרמזן הרגלים בחמין הוה צר שיה לכל נפש (כדלקמן משנה ו') (יחזר ממין וידיו שכן פניו וידיו
 רגילים

ובית הלל מתירין דמתוך שהותרה העברה לצורך אכילה
הותרה נמי שלא לצורך אכילה כשיש בה צורך איזו הגאה
ופסק הלכה דחמין שהחמו בו ט' רוחן בהן פניו ידיו ורגליו
אבל לא כל גופו דגורו י"ט אטו שבת וחמין שהחמו מע"ט

רוחן בהן כל גופו בו"ט: ו אין
טוונקין את החמין י"ט לשבת
דסברי ב"ש אין אופין אלא א"כ
עירב דפת ואין מבשלין אלא א"כ
עירב על התבשיל ואין טומנין
אלא א"כ היו לו חמין טמונים
מע"ט. וב"ה סברי דאופין
ומבשלין וטומנין על ערוכ של
תבשיל בלבד. ומיהו בגמ' מוכח
דכ"ה נמי דעו פת ובסר וכן
הלכה: ואין זוקפין את המנורה
של מוליות שנתפרקו מוליותיה
אין מחזירין אותן דהוי כבונה ויש
בנין בכלים. וב"ה סברי אין
בנין בכלים: גריצין ככרות
עבות: אלא ריקין ככרות
דקות דסברי ב"ש אין אופין פת
מרובה בו"ט משום טרחא. וב"ה
אומרים אופין פת מרובה בו"ט
שבזמן שהפת מרובה היא נאפית

יפה: וחרי. עסה גדולה הנאפית ע"ג גחלים משום דבעיא
היסק גדול. שהגחלים הולכות ועוממות. וטרחא איכא.
ואין הלכה כר"ג בכל מה שנחמיר כדברי ב"ש: ז מכבדין
בין המטות שאוכלין סם. שרגילים להסג ולאכול ע"ג מטות.
ומפני שהוא מקום מועט לא חיישינן שמה יסוה גומות:
כדחיישינן גבי בית שהוא גדול. וא"א שלא יהיה סם גומא:
מוגמר. לזונה על גבי גחלים להריח בה. אבל לגמר את הכלים
דברי הכל איסור: מקולם כרעיו ובני מעיו תלוין חוזה לו
(בבבא) כשזולתו והיו עושים זכר לפסח דכתיב ביה (שמות
י"ב) ראשו על כרעיו ועל קרבו. מקולם כגבור זה שכלי וזינו
עמו תרגום וכיבד נחשא וקולסא דנחשא. ורמב"ם פי מקולם
מכובד לשון קלום: וחכמים אוסרין בשלשתן כבוד משום
אשויי גומות. ומוגמר משום דלאו צורך לכל נפש הוא. שאינו
אלא למפוקים ולמעונגים ולמי שריחו רע. מקולם מפני
שגראה כאוכל קדשים בחזן. והלכה כחכמים:
ח פרטו

רגילים יותר לרוחן בצונן: אלא אם כן ראויין לשתיה
ומיירי בגון ששפה מהן ומרבה לרוחן רגליו. דאלת"ה הא לית
לאו לביש מתוך. והכי איתא בהדיא בירושלמי דלביש שמאי
צריך לשתות מהן חוס': ובית הלל מתירין כהה"ר
דמתוך כו'. כשיש בו צורך

איזה הגאה. עיין במשנה
ה' פ"ה:
עושה אדם מדורה כו' וב"ה
קתני לה. כדאיתא
בבריייתא: ו רבן גמליאל
מחמיר כדברי ב"ש. אע"פ שהוא
היה מורה הלל. כמ"ש הרמב"ם
בפ"ג מעשרה פרקים שהקדים
לפירוש המשניות:
ואין זוקפים את המנורה
וכתב הר"ב דבית הלל
מתירין משום דאין בנין בכלים.
ואינו חייב. אלא א"כ עושה
מלאכה כגון ממחק. או מתוך
או אורג. או תופר. שכן אבות
מלאכות לעצמן. אבל חזרת
מוליות. שאין בהן אלא משום
בנין אין בונה אלא בבית ואהלים.
רש"י. ופירוש זוקפים. עיין
במשנה ו' פ"ג דעדות. פי' הר"ב ככרות עבות
ור"ל פת מרובה כמ"ש לקמן אלא דהכי קרי לה עבה בבריייתא
ומפרשים בגמרא דקרי ליה עבה משום דנפישא בלישא. א"כ
באתרא דהאי תנא פת מרובה פת עבה קרי לה. וז"ש הר"ב
ואין הלכה כר"ג. וכ"כ ג"כ במשנה ו' פ"ג דעדות. ובפירוש
הרמב"ם יש סתירה. דהכא כתב דהלכה כר"ג. ובכדיות כתב
דאין הלכה כמותו בכל. וכ"פ בפרק שלישי ורביעי מהל' י"ט:
דחרי עיין מ"ש שם בעדיות: ז מכבדין בין המטות.
כתב הר"ב מפני שהוא מקום מועט לא חיישינן כו'.
וכתב הר"ן וכי תימא ח"מ הרי הוא תויו עפר ממקומו. איכא
למימר דטלטול מן הכד על די דבר אחר משום כבוד י"ט
התירוהו ע"כ ומהאי טעמא נמי לא אסרו לכתב. כשיש קליפות
ועצמות. דלא חזו אפי' למאכל בהמה. דאסרי ב"ה לעלטל.
כמ"ש הר"ב ספ"ג דשבת. ובפרק המצניע כתב הר"ן. גשם
הרשב"א טעם אחר בזה דמידי דהוה כגורף של רעי. וכן כתב
בשמו המגיד פכ"א מה"ש:
המגמר עיין במשנה ו' פרק ו' דברכות:
וחכמים אוסרים. כתב הר"ב וטעמא דכבוד שמה
ישה גומות. וכ"כ במשנה י"א פ"ג דעדות. ולא הוי בכלל הא דר"ש
דאמר דבר שאין מתכוין מותר. דק"ל הכי.
פת"ש הר"ב במשנה דלקמן. וזוה הל' כתב המגיד פכ"א מה"ש. וסיים
וכן נראה ממה שגורו בכמה מקומות שמה יבא להשוות גומות.
אע"ב דהלכה כר"ש ע"כ. אבל אין לפרש כמ"ש רש"י בפ"ז דשבת דף קכ"ד
דמודה ר"ש בפסיק דרשיה ולא ימות. דא"כ איסור
דאורייתא איכא. כמ"ש הרמב"ם בריש ה' שבת. וכבר כתבנו במשנה ח'
פ"ה דפסחים. דאינו אלא שבות. וכ"כ האו' שם בהדיא.
דעל כרחק כבוד לאו משום פסיק רישיה הוא. ואע"ג

א מ"ה פ"א מה
י"ט ע"א פ"ה
מק"ל ס"ב
ב ט"ז הל' א'
ג כ"ג: ע"ד
פ"ה ה'
ד כ"ב: ע"ד
פ"ה ט'
ה ת"י פ"ב
ס"ט ופ"ה ה'
י"ט ופ"ה ט'
מ"ז ע"א פ"ה
ס"ז ס"ז וס"י
תק"כ ט"ז וס"י
ת"ג וס"י

א כג
ב טנת כד
ג חיי' פ' ד' ח'
ד ח' ט' ח' ט'
ה ח' ט' ח' ט'
ו ח' ט' ח' ט'
ז ח' ט' ח' ט'
ח ח' ט' ח' ט'
ט ח' ט' ח' ט'
י ח' ט' ח' ט'

דראייתם שכתבו ים לדמות . אלא שאין להאריך . מ"מ חזינן
דס"ל דלאו כפיקרישיה הוא ואפי"ה מסקינן דאסור כמ"ש שם
בז"ש . אלא היינו טעמא משום דקרוז ביותר דאמרי ליה
אשווי גומות . הלכך החמירו וגזרו . וז"ל חתו דפסחים אע"ג
דבזון שרי לכתחלה לר"ש בכבוד

אסור דמשוי ציה גומות יותר
מרבין : וז' פרתו יולאה
כו' עיין ספ"ה דשבת ומ"ש הר"ב
לנוי וכ"כ ג' בספ"ג דעדות .
אבל בסוף פ"ה דשבת כתב בין
לנוי בין לשמור דכל נטירותא
יפירתא משאוי הוא . ופוגתא
דאמוראי הוא שם בגמרא וכל
הפסקים פסקו כמ"ש לעיל במ"ס
שבת : ומקדד"ן פי' הר"ב
התכנין ומגדד"ן מל' ויקח חרס
להתגרד בו דלויב' ח' והגימל
מתחנף בקו"ף שהם ממואל' ח'
גיכ"ק וכתב הר"ב ואע"ג דעביד
חבורה וכן ל' רש"י כפי המשנה .

אבל בגמ' פי' מיהו דך חששא [דחבורה] בקירוד איתא . וגימקו
עמו דפסיק רישא מודה ר"ש כמ"ש לעיל . ומיהו הקשה הר"א ש
מיהו דתנן במשנה ג' פ"ו דגזיר הגזיר חוסף כו' אבל לא סורק .
פי' בזמנא דהוי פסיקרישא דתולש שער (והוי גזוזו כדתנן
סוף פ"ו דשבת) וכתב שנירד להיות שלא היה עשוי כעין שלנו .
ולא היה תולש את השער . אבל שלנו ודאי אסור . ע"כ . ובשם
ר' ירוחם כתב הבי"ס תק"ג . דאפי' בשלנו מותר . אע"פ
שמישר שער מאחר שאינו נהנה לא הוי פסיק רישא . ולא דמי
לסורק שער שהוא נהנה ע"כ : בי"ט . מדאזכירין למתני
בי"ט . ש"מ דבבא קמייא . דהיינו פרתו כו' לאו בי"ט . אלא
בשבת . וכן פירשה רש"י והר"ן בשבת . ומכאן כ"ל ראייה גמורה
למאן דבבבא ליה דאין מצוין על שביחת בהמתו בי"ט .

שהביאם הבי"ס ת"ה . והוא ז"ל ת"ה עליהן מנא להו והרי דקדוק גמור ממשנתנו ואל תשיבני מומתניתין דלעיל . דתני נמי
במזיעתא ביום טוב . דהתם משום דבסיפא דאזכרין לפרש בלילי פסחים . הלכך קדום ותנא במזיעתא [בי"ט] דעד השתא בכל
י"ט עסקינן . אבל הכא למאי אזכרין למתני כלל . הא כולה מגילתין בי"ט עסקינן . ומיזכתא למאן דאמר שביחת בהמה אסור גם
בי"ט . כמ"ש בב"י שם והטור בס' מק"ב דמכללן . שפירש לרישא דמתניתין בי"ט . ובטעם שאין שביחת בהמה בי"ט כתב בב"י
ס' ת"ה . משום דלא הוי בכלל לא תעשה כל מלאכה דבי"ט . אלא הארבעים מלאכות ותולדותיהן . ושביחת בהמה אינו
מהם . אלא לאו בפני עצמה . למען ינוח סודך וגו' :

ושיחיקין את הפלפלין . עיין במשנה ט' דפרק קמא : אבל מקרצפין . עיין במשנה ז' פ"ה דבכורות . דמלה אריות
היא . תרגום להתגרד בו לאתקראפה ציה . ערוך . ובגמרא דפסחים פ"ק דף י"א מ"ש גבי חמץ דגזור התם במשנה
ג' ומ"ש גבי קרצוף דלא גזור . לחם בלחם מיהלף קירוד בקרצוף לא מיהלף :

מ' ובשום כלי מתכות . כתב הר"ב משום לפייה התחתון שהוא של מתכת . מסיים רש"י שהוא עקר והעץ בטל אללו . וממקו
עמו . דלא תקשה מהשנה ד' ו' פרק י"א . ומשנה ה' פרק י"ד דכלים :

ובשום כלי כברה . ל' הר"ב אמציעית שהיא מקבת את הכברה . וכן לשון רש"י . ונראה שרצה לומר האמציעית היא הכברה .
אלא לפי שיש לה בהכרח סובב המוקיפה אסברה לה בהאי לישנא . ומ"ש הר"ב משום כלי אריג . כלומר בגד דכתי'
בתורה שהוא אריג . ומ"ש שאפי' אין הכברה של מתכות כו' . דאלו הוא של מתכות . ודאי טמאה משום פשוטי כלי מתכות . כ"כ
רש"י כלומר אע"פ שהכברה אינה יכולה לקבל כלום :

ח שלשה דברים . ר' אלעזר בן עזריה
מתיר . וחכמים אוסרין . פרתו יוצאה
ברצועה שבין קרניה . ומקדד"ן את
הבהמה ביום טוב . ושוחקין את הפלפלין
ברחים שיהם . רבי יהודה אוכרי אין
מקדד"ן את הבהמה בי"ט . מפני שעושה
חבורה . אבל מקרצפין . וחכמים אוסרים
אין מקדד"ן . אף לא מקרצפין : מ
הרחים של פלפלין טמאה . משום
שקשה כלים . משום כלי קבול . ומשום
כלי מתכות . ומשום כלי כברה :
י עגלה

מהן אינן סברי כלים אלא כל'א מהם חשוב כלי בפני עצמו
וטמא . אע"פ שבעודו ברחים הן מחבורים . ונראה ככלי'א :
משום כלי קבול . התחתונה שמוקבלת אצק שחיקת הפלפלים .
דרך נקבי הכברה . טמאה משום כלי קבול שכלי עץ שיש לו
בית קבול הוא : ומשום כלי מתכות . העליונה שכותשין וטוחנין
בה הפלפלין . טמאה משום כלי מתכות . דמשום כלי עץ ליכא
לטמויה . דפשוטיהן טהורין . אלא משום לפייה התחתון שהוא
של מתכות . ומשום כלי כברה . אמציעית שהיא מוקפת את הכברה .
משום כלי עץ לא מטמאה . דאין קבולה קבול . אלא תכמים גזרו
טומאה על הכברה משום כלי אריג . ואפי' אין הכברה של מתכות
מטמאה . משום כלי כברה :

י עגלה
מהן אינן סברי כלים אלא כל'א מהם חשוב כלי בפני עצמו
וטמא . אע"פ שבעודו ברחים הן מחבורים . ונראה ככלי'א :
משום כלי קבול . התחתונה שמוקבלת אצק שחיקת הפלפלים .
דרך נקבי הכברה . טמאה משום כלי קבול שכלי עץ שיש לו
בית קבול הוא : ומשום כלי מתכות . העליונה שכותשין וטוחנין
בה הפלפלין . טמאה משום כלי מתכות . דמשום כלי עץ ליכא
לטמויה . דפשוטיהן טהורין . אלא משום לפייה התחתון שהוא
של מתכות . ומשום כלי כברה . אמציעית שהיא מוקפת את הכברה .
משום כלי עץ לא מטמאה . דאין קבולה קבול . אלא תכמים גזרו
טומאה על הכברה משום כלי אריג . ואפי' אין הכברה של מתכות
מטמאה . משום כלי כברה :

ח פרתו יוצאה ברצועה שבין קרניה . לנוי . ואמרו חכמים
משאוי הוא ואינו תכשיט לה . ולא פרתו של ר"א בן עזריה
היתה אלא של שנתו . ועל שלא מיהא בה . נקראת על שמו :
ומקדד"ן בי"ט . כמין מגרה קטנה של ברזל . ששיניה דקות
ומחכנין ומגדד"ן בה הכמה .
ואע"ג דעביד חבורה : ברחים
שלקן . קטנות העשויות לכך
מקרצפין . במגרה של עץ ששיניה
גסות : ואין עושין חבורה . אף
לא מקרצפין . דגזרינן קרצוף
אטו קירוד . ואין הלכה כר"ב ע'
בשלשה דברים הללו . אלא
במקדד"ן את הכמה בלבד .
משום דבבא קס ליה בשטמיה
דרבי שמעון . דאמר דבר שאין
מתכוין מותר וקמי' ל' כוותיה'
וחכמים דפליגי עליה סברי כו'
יהודה דאמר דבר שאין מתכוין
אסור ואין הלכה : מ משום
שלשה כלים . שאם פירש אחד

מהן אינן סברי כלים אלא כל'א מהם חשוב כלי בפני עצמו
וטמא . אע"פ שבעודו ברחים הן מחבורים . ונראה ככלי'א :
משום כלי קבול . התחתונה שמוקבלת אצק שחיקת הפלפלים .
דרך נקבי הכברה . טמאה משום כלי קבול שכלי עץ שיש לו
בית קבול הוא : ומשום כלי מתכות . העליונה שכותשין וטוחנין
בה הפלפלין . טמאה משום כלי מתכות . דמשום כלי עץ ליכא
לטמויה . דפשוטיהן טהורין . אלא משום לפייה התחתון שהוא
של מתכות . ומשום כלי כברה . אמציעית שהיא מוקפת את הכברה .
משום כלי עץ לא מטמאה . דאין קבולה קבול . אלא תכמים גזרו
טומאה על הכברה משום כלי אריג . ואפי' אין הכברה של מתכות
מטמאה . משום כלי כברה :

י עגלה
מהן אינן סברי כלים אלא כל'א מהם חשוב כלי בפני עצמו
וטמא . אע"פ שבעודו ברחים הן מחבורים . ונראה ככלי'א :
משום כלי קבול . התחתונה שמוקבלת אצק שחיקת הפלפלים .
דרך נקבי הכברה . טמאה משום כלי קבול שכלי עץ שיש לו
בית קבול הוא : ומשום כלי מתכות . העליונה שכותשין וטוחנין
בה הפלפלין . טמאה משום כלי מתכות . דמשום כלי עץ ליכא
לטמויה . דפשוטיהן טהורין . אלא משום לפייה התחתון שהוא
של מתכות . ומשום כלי כברה . אמציעית שהיא מוקפת את הכברה .
משום כלי עץ לא מטמאה . דאין קבולה קבול . אלא תכמים גזרו
טומאה על הכברה משום כלי אריג . ואפי' אין הכברה של מתכות
מטמאה . משום כלי כברה :

עגלה העשויה לשחוק לקטן • ומיוחד לו ליטב עליה •
טומאה מדרס • אם היה הקטן זכר נעשית עגלה אב הטומאה •
ונטלת בשבת • דתורת כלי עליה • ואינה נגדרת • בשבת • אלא
על גבי כלים על גבי בגדים מפני שטומאה חריץ בקרקע

עגלה של קטן כו' • כתב הר"ב ומיוחד לו ליטב עליה •
וכ"כ רש"י • וכתבו התוספות דלא נהירא דמאי
קמ"לן • פשוטא הא אין לך כלי מיוחד גדול מזה • לך נראה
לידהיו כלי שעושין לקטנים להתלמד להלך • והיא

א כג • סנה"ט
ה"י פ"ה ס"ס
ה"י י"ב כ"ג
בתי"ב פ"ב ס"ב
י"ט טו"ז ע"ה ח"ב
ס"ס תנ"ג ס"ה"א
ס"ס סעיף ב'
ד ח"י"ט ס"ס הל"ו
ט"ז ע"ה ס"ס
ה"כר • ח"י"ט
ט"ז ע"ה ס"ס
תנ"ג ס"ה"ג

והוסר חייב משום חורש • רבי
יהודה אומר כו' • תרי תנאי
ננהו ואלביצה דרבי יהודה דתנא
קמא כמו רבי יהודה היא • דאמר
דבר שאין מתכוין אסור ואתא
האי תנא אחריתי • ואמר דלא
אסר רבי יהודה בעגלה של קטן •
ופני שאינה עושה חריץ
בהלכה • על ידי חפירה • אלא
בזבחה הקרקע וכדו"ש תתיה •
ונעשה עברה נמוך • אבל אינה
מניחה עפר ממקומה וכבר הפסיק
הלכתא כר"ס דאמר גורר אדם
מטה • כסא' וספסל • ובלבד שלא
יהכין לעשות חריץ •

י"עגלה של קטן טומאה מדרס • ונטלת
בשבת • ואינה נגדרת אלא על גבי כלים •
רבי יהודה אומר • כל הכלים אין נגדרין
חוץ מן העגלה • מפני שהיא כובשת •
פרק ג אין צדין דגים מן הביבין
ביום טוב • ואין נותנין
לפניהן מזונות • אבל צדין חיה ועוף מן
הביבין • ונוהנין לפניהם מזונות • רבן
שמועון בן גמליאל אומר • לא כל הביבין
שוין • וזה הכלל כל המחוסר צידה אסור •
ושאינה מחוסר צידה מותר • ב מצודות
חיה ועוף ודגים • שעשאן מערב יום טוב •
לא יטול מהן ביום טוב • אלא אבן וידע
שנצודו מערב יום טוב • ומעשה בעכו"ם
אחד • שהביא דגים לרבן גמליאל •
ואמר

עומדת על שלשה אופנים
ואוחז בו בידיו והיא מתגלגלת
לפניו • עכ"ל • ומדבריהם
מוכח בהדיא בגמרא • דאמרין
עגלה כו' דהא סמוך עלוה •
ולרש"י [והר"ב] דהא יושב
עליה מצעי ליה • ועוד דלא
הוה צריך לפרושי כלל • וכן
העתיק הרמב"ם בפרק כ"ה
מהלכות כלים שהרי נשען
עליה • ולא כתב שהרי יושב
עליה • ואינה נגדרת • לשון
הר"ב בשבת • וכן לשון רש"י
ותמיהו למה ליה לפרושו
הכי • דאי משום דתנן ונטלת
בשבת • התם רבותא קתני
דאפילו בשבת נטלת אבל
באיסורא הוי רבותא דאפילו
ביום טוב אסורה • מפני שהיא
כובשת • פירש הר"ב מפני שאינה

פרק ג אין דגין דגים •
אף על גב
דשחיטה • ואפי"ה • ובישול •
מאבות ומלכות הן והותרו לנרדך
יום טוב • צידה דמיה
לקצירה • וקצירה לא הותרה ב"ט • ציברון של דגים •
הן בריכות של מים שדגים מהגדלים הם • ציבורים של
מיה • קרפישות מוקפין גדר הכיב ומציאים שם חיות •
ויולדות ומה גדלות שם • ואין נותנין לפני הדגים מזונות •
דאפשר להם צנא מזונות • ואין מזונותן עולין • אבל דגין
מיה ועוף • המוכנים מאתמוול • הן הביברים הקטנים •
שאין מחוסרים צידה • ורבן שמועון בן גמליאל לאו לאפלוגי
אתנא קמא אתא אלא לפרושי • כל המחוסר צידה • שצריך
לבקש תחבולה כדי לתכסו • וכל דרטיט בתריה ומטי ליה
בחד שמי • לא הוי מחוסר צידה • ואי לא • הוי מחוסר
צידה • ב ומעשה בעכו"ם אחד • חסורי מחסרה והכי
קתני • ספק מוכן אסור • ורבן גמליאל מתיר • ומעשה
בעכו"ם אחד וכו' ואין הלכה כרבן גמליאל • אלא פירות ודגים
שהוצאו ב"ט • ספק

עושה חריץ כו' • ואידך סבר • פעמים שאין האופן מתגלגל
והוא נגדר וחוסר • ואידך סבר לא שכיח הכי • רש"י ומ"ש
הר"ב וכבר הפסיקא הלכתא כרבי שמועון • לעיל במשנה
ח' ועיין מ"ש שם בשבת מקרדון כו' •
פרק ג אין צדין דגין כו' • פירש הר"ב צידה דמי לקצירה •
וקצירה לא הותרה ביום טוב כבר כתבתי
במשנה ט' פ"ק • טעמא דשחיטה • והיינו ממי טעמא דקצירה
לפי שאדם עשוי לקצור כל שדה ביחד • ודמי לעובדא
דחול • וכן צידה אסרו שפעמים שתעלה במגודתו דגים
הרבה ודמי לעובדא דחול • הרא"ש • רבן שמועון בן
גמליאל אומר כו' • כתב הר"ב דלאו לאפלוגי אתא כו' • וכ"כ
הר"ן בפרקו דכתובות במתניתין ד' • דרשב"ג דהכא לאו
לאפלוגי • וטובא דכוותיה • כת"ש בסוף בכורים • ולפי
זה בדגים לעולם אין דגין כו' דאלת"ה למה חילקן • והטעם
מפני שהם מכוסים מן העיני • כמ"ש הראב"ד בפרק ב'
מהלכות י"ט •

מהלכות י"ט • אע"פ שהוא אינו מפרש דלאו לאפלוגי כו' • ויש לשיטת הפירושים פנים בגמרא • אלא שאין להאריך בזה •
ב לא יטול מהן ביום טוב • דספק מוכן אסור • כמ"ש הר"ב • וטעמא כתב הר"ן בפרק • משום דכל שיש באוחז מין במחובר •
דרכן של בני אדם ללקוט אותו בזמנו ולא מערב ע"כ • ובפ"ק משל' ד' כתבתי טעם אחר בשם המגיד • ואע"ג דמשתנינו
סתמא קתני ב"ט ולא חילקה בין ראשון לשני • מ"מ הסכים הר"ן להחיות בשני שא"א שיצא לפניך ספק מוכן ביום שני • לא בצ"ס פסיקו'
שהיום עצמו ספק קדש • בין דאנן לא עבדינן י"ט שני לא משום מנהג אבהותן • וכי היכי דלדדו ספק • ה"ל לדידן • וספק פסיקא
היית לן למושרייה אפי' בדבר שיש לו מתירין • ועיין במשנה ב' פ"ד דסוכה בבבא שאל' כל הימים כו' • ומ"ש בהר"ם לקיטת פירות •
לפי שלקיטה דמיה לקצירה • כטעם שכתבתי שפיררין • וכתב שם הר"ן ואף לקיטת פירות הנפסדים כתותים וענבים אסרו •
לפי שהלכו אחר רובה של לקיטה ע"כ • ובכאן לא התנה הר"ב שיהא צביל ישראל • כדק' בתחום • משום דכל שצמחובר יש בו משום
מקצה • ומש"ה אפי' תלשן לעצמו אסורים • וכן כל ששייך בו איסור

ך זכור שנפל לצור * זכור בעל מוס שלא הראהו לחכם * מערב י"ט מצעוד יוס להתירו * וכלל לצור צ"ט * וירא שמה ימות סס : ירד מומחה * שבקי להבחין בין מוס קבוע * למוס עובר : ויראה * מוס שהיה בו מאתמול * אם מוס קבוע הוא :

יעלה וישחוט * דמשום מוקצה ליכא * דמאתמול דעתיה עלויה : ואם לאו לא ישחוט * ה"ק ואם לאו דאותו מוס שהיה בו מע"ט * לא היה קבוע * אלא היום נעשה בו מוס קבוע * אפילו עבר והעלהו לא ישחוט * ולא אמרינן מאתמול הוה דעתיה עלויה * וכיון שיש בו עכשיו מוס קבוע נשחטיה * דהואיל והמוס של אתמול לא היה קבוע * מוקצה מחמת איסור הוה : אין זה מן המוכן * לאו משום מוקצה אסר ליה * דהא לית ליה לר"ש מוקצה * אלא מפני

שמתיירו צ"ט * ה"ל כמתקנו * ונראה כדן דין * דגזור ביה משום שבות וזה"ק אין התרתו היתר * ואינו מוכן להיות כשר : ה בהמה שמתה * בבהמת קדשים מיירי כדתנן עליה ועל החלה שנעמאת * ובהמות קדשים שמתה אסורה בהגאה וטעונה קבורה * הלכך לא יזונה ממקומה אבל בהמות חולין מחתפין אותה לפני הכלבים * והכי מילי שהיתה מסוכנת מאתמול * דדעתיה עלויה * אבל לא היתה מסוכנת מאתמול * אף בהמות חולין לא יזונה ממקומה : החלה שנעמאת אינה ראויה לכהן צ"ט * אף להסקה או לתתה לכלבו דאין מבשרין קדשים מן העולם צ"ט * ואפילו על ידי אכילת בהמה דגוירת הכתוב היא שאין קדשים סמאים מתבצעים מן העולם צ"ט : ו אין נמנין * אין פוסקים דמים להיות שנים שלשה צני אדם אומרים בהמה זו בשלשה זווים זו לכל אחד : ושוחטין

אינו בשנים * וסגי באחד * דזו אינה סברה כלל וכללי שהתנא יסמוך על הדקדוק של וישאורו * שבכתוב ההוא * שלאמר בו במוט * שעל אותו המוט הוא דקאי * דאלו וישאורו היה מאוחר בכתוב * היה באפשר לומר כן משא"כ באשר הוא :

מוקדם * ואף גם לזאת לא ניחא לי * מדאמרינן בפרק ראשית הגז * דלשון תורה לחוד * ולשון חכמים לחוד * אם כן הילך סמוך התנא על לשון תורה * אבל יביאנה בידו אברים * כו' ע"ז ריש פרק ד' : ד אין זה מן המוכן * פירש הר"ב דלאו משום מוקצה וכו' ונראה כדן כו' (במשנה ב' פ"ה) וה"ק אין התרתו היתר * ואינו מוכן להיות כשר * וכ"כ רש"י * וקשיא לי דאע"ג דודאי ליטנא דאין זה מן המוכן מוכיח * דאינו מוכן לי"ט

אבל מבי' בידו אברי' אבי' ר"ך * בכור שנפל לבור ר"ר * יאומר ירד מומחה ויראה יאם יש בו מוס יעל * וישחוט יאם לא יאם ישחוט * רבי שמעון אומר * כל שאין מומו ניכר מבוע' יום * אין זה מן המוכן : ה' בהמה שמתה * לא יזונה ממקומה * ומעשה ושאלו את רבי טרפון עליה * ועל החלה שנשמאת * ונכנס לבית המדרש * ושאל * ואמרו לו לא יזום ממקומם : ו אין נמנין על הכהמה * לכתחלה ביום טוב * אבל

ואסור אפי' דיעבד שראהו והתירו * מ"מ מידי הוא טעמא שלא יראהו * אלא משום שנראה כדן כו' והגב עלמך אם עבר ודן * מי לא הו' דינו דין * דכולי האי ודאי לא החזירו בשבות שלהם * וכמו באינך דתינינן גמי גבי דלא דנין לקמן בפ"ה דודאי אם קידש דמקודשת * וכן בחליצה ויבוס * וכן הביאו הרי"ף והרא"ש לקמן אכולהו צדי דההיא מתניתין הירושלמי * וכולן שעשו בין אנוסין * בין שוגגין בין מזידין * בין מוטעיים * מה שעשו עשוי בשבת * ואצ"ל צ"ט * (ומיהו אין כל כך ראייה מהירושלמי * דהא הרי"ף והרא"ש מסיימו ציה * ושנענין מניה * דמאן דעבר ואקרי בשבת מקרקעי * או מטלטלי * הקאיתו הקגאה * ע"כ * הלכך י"ל דלא אמרו מה שעשו עשוי אלא לענין המעשה שנעשה שהוא קיים * אבל היכא דאיכא איסורא ארי' הוא דרבע עליה) * והנה בפיר"ש * שהעתיקו התוספת * לא נכתב וה"ק אין התרתו כו' * ומשום כך כתבו דלרש"י דיעבד מותר * והקשו מליטנא דאין זה מן

המוכן * דמשמע דאסור אפילו דיעבד * ולפיכך פירשו הם דאף על גב דבשאר דוכתי לית ליה לר"ש מוקצה * הכא אסור אפילו דיעבד * מטעם מוקצה * משום דאית ליה דאין רואין המוס * משום דהוה כדן וכו' הלכך אין זה מן המוכן * דלא הו' דעתיה עלויה מאתמול * וכתב הר"ן משום דמי יימר דמודקק ליה חכם * כדאיתא סוף פרק בירה * עד כאן * (ותמהני דפוק ועיין בפיר"ש * שבסוגיא * ותמצא שבארבעה מקומות פירש דאין זה מן המוכן * דלאסור דיעבד הוא * וכן מוכח להדיא ג"כ בהסוגיא עצמה דדיעבד נמי אסור * ובמשנה ג' פ"ב דתרומוה הבאתי לקצת הסוגיא * וע"ש) * והרמב"ם כתב דהלכה כר"ש * אע"ג דר"י ור"ש הלכה כר"י * טעמי' כמ"ש הרי"ף מדאיתא בגמרא דאמי ורדינאי לא חזי צוכרא צ"ט * וא"ר אמי ספיר עביד * ויש ט"ס כפי' הרמב"ם * שז"ש ושוחטו צבור ז"ל והעלהו מהבור :

ה בהמה שמתה כו' * (כתב הר"ב בבהמת קדשים מיירי כדקתני עליה ועל החלה מה חלה דקדישא * אף בהמה דקדישא גמ') * ומה שפי' הר"ב בהמת קדשים שמתה אסורה בהגאה וטעונה ק ורה * כדתנן במשנה ג' פרק ו' דתמורה * וע"ש * ומ"ש הר"ב דבהמת חולין מחתכין כו' * וה"מ כשהיתה מסוכנת כו' דאל"ה צ"ט ק"ל כר"י דמוקצה אסור כמ"ש במשנה ג' פ' דלקמן ובמסוכנת מיהא מודה ר"י דשרי * וכבר כתבתי בזה במשנה ד' פכ"ד ממסכת שבת :

החלה שנעמאת כו' * כתב הר"ב אינה ראויה אף להסקה או לתתה לכלבו * עיין מ"ש בזה במשנה ג' פ"ג דפסחים בס"ד : ו אין נמנין * פירש הר"ב אין פוסקים דמים * וכתב רש"י דמקח וממכר * בשבת וצ"ט אסור בספר עזרא (משפיה י"ג) * ע"כ ובפ"ה דף ל"ו אמתניתין דלא מקדישין כו' פירש"י מדכתוב ממנוח חסדך ודבר דבר

א כה 1
ב סבת פו
ג יכו : סבת
ד קני : מיה
ה פ"ה כה
ו ט"ט ע"כ
ז סי' תק"ס
ח ט"ו
ט ד כו : שנת
ק פ"ה

דבר (והוא נביאים ישעיה ב"ח) א"צ מחק וממכר אתי ליד
 כתיבת שטרי ומכירה וכולה חדא גזירה תיא : אבל נמנין
 עליה מערב י"ט : כלומר ובהכי יכולין למחר לחלק ביניהן
 ודפריך במרחא היכי עביד חאס לא נמנו דע"ט פריך : וכן
 פירש"י הכי עבוד דקתני שחט

ושוחטים ומחלקי ביניהן : למחצה לשלש ולרביע ואין מוכרין
 פסוק דמים : שוקל אדם בשר אע"פ שאסור לשקול בליטרא
 דהוי מעשה חול : מותר לשקול כנגד הכלי וכנגד הקופין
 ולמחר יראו הקופין והכלי כמה משקלו : ומכ"א אין משגיחין

הוא ומחלקין ביניהם הכי
 עביד שידעו למחר כו' ומשגיחין
 אמר רב מביא שתי בהמות כו'
 עיין במשנה דלקמן :
 כל עיקר פי' הר"ב אפי'
 לשמור כו' דמחוי
 כמותו לשם משקל רש"י :
 לא יאמר אדם לטבח
 שקול לי בדיגרי בשר :
 שאסור להזכיר שם דמים : כן
 לשון רש"י : ותמהני דמשנה
 שאינה זריכה היא דכבר נשנה
 לעיל אין נמנין כו' ופי' הר"ב
 אין פוסקים דמים כו' ומימרא
 דשמואל הוא עלה דהיא מתני'
 ואין טעם לומר דהיא צריכה
 והכא ביחיד דאין סברא שיעלה
 על הדעת לחלוק ביניהם
 דמש"ה הוה צריך לשנותם :
 שקיל לי בדיגרי : וכן נוסח
 רי"ף ורש"י וה"ש :
 ג"א מוכר כו' וכן נוסח הר"ן
 והמגיד ס"ד מהלכות י"ט וצ"י
 סימן ת"ק : ול' הרמב"ם תן לי
 כו' : ובחלקין ביניהם שיאמר
 לו תן לי חלק : או חצי חלק
 כדרך שרגילין לנתחן במקום
 ההוא ומביא שתי בהמות וצעמידין זו אל זו : ואומר זו כזו
 ולמחר שנינו הנשארת וכפי מה ששנה כך יפרע לו : במרא
 וטור סימן ת"ק :

אבל נמנין עליה מעי"ט : ושוחטין ומחלקין
 ביניהן : רבי יהודה אומר : שוקל אדם
 בשר : כנגד הכלי או כנגד הקופין : וחכ"א
 אין משגיחין בקפ מאזנים : כל עקר : ו
 אין מושחזין את הסבין ביום טוב : אבל
 משיא' על גבי חברת' : לא יאמר אדם לטבח
 (ס"א מוכר) שקול לי בדיגרי בשר : אבל שוח'
 ומחלקים ביניהן : ו' אומר אדם לחבירו
 מלא לי כלי זה : אבל לא במדה : רבי יהודה
 אומר : אם היה כלי של מדה : לא
 ימלאנו : מעשה באבא שאול בן בטנית :
 שהיה ממלא מדותיו מערב י"ט : ונורתנן
 ללקוחות ב"י : אבא שאול אומר : אף
 במועד עוש' בן : ג"א מפני ברורי המדו'
 וחכמים אומרים אף בתל עושה כן :
 מפני מצוי המדות : הולך אדם אצל
 חביו הרגיל אצלו : ואומר לו תן לי
 בצים : ואגוזים : במנין : שכן דרך בעל
 הבית : להיות מונה בתוך ביתו :

**פרק ד המביא כיו"ן ממקו'
 למקום**

לא

הוא ומחלקין ביניהם הכי
 עביד שידעו למחר כו' ומשגיחין
 אמר רב מביא שתי בהמות כו'
 עיין במשנה דלקמן :
 כל עיקר פי' הר"ב אפי'
 לשמור כו' דמחוי
 כמותו לשם משקל רש"י :
 לא יאמר אדם לטבח
 שקול לי בדיגרי בשר :
 שאסור להזכיר שם דמים : כן
 לשון רש"י : ותמהני דמשנה
 שאינה זריכה היא דכבר נשנה
 לעיל אין נמנין כו' ופי' הר"ב
 אין פוסקים דמים כו' ומימרא
 דשמואל הוא עלה דהיא מתני'
 ואין טעם לומר דהיא צריכה
 והכא ביחיד דאין סברא שיעלה
 על הדעת לחלוק ביניהם
 דמש"ה הוה צריך לשנותם :
 שקיל לי בדיגרי : וכן נוסח
 רי"ף ורש"י וה"ש :
 ג"א מוכר כו' וכן נוסח הר"ן
 והמגיד ס"ד מהלכות י"ט וצ"י
 סימן ת"ק : ול' הרמב"ם תן לי
 כו' : ובחלקין ביניהם שיאמר
 לו תן לי חלק : או חצי חלק
 כדרך שרגילין לנתחן במקום
 ההוא ומביא שתי בהמות וצעמידין זו אל זו : ואומר זו כזו
 ולמחר שנינו הנשארת וכפי מה ששנה כך יפרע לו : במרא
 וטור סימן ת"ק :

ח אבל לא במדה : פי' הר"ב שמועד ומוכר בו : אבל
 אס' אינו מיוחד כו' מותר למלאותו דהואיל ואינו

אין מעיינין בכפ' : מאזנים כל
 עקר : ואפי' לשמור הבשר מן
 העכברים אסור לשם אותו בכפ'
 מאזנים והלכה כחכמים : ו' אין
 משגיחין את הסבין : ברחים או
 במשחות : אבל משיאה על גבי
 חברתה : דמשנה מדרך חול :
 ח אבל לא במדה : בכלי המיוחד
 למדה שמועד ומוכר בו : אבל
 אס' אינו מיוחד לכדאע"פ שעומד
 למדה שששכר זה שהוא מודד
 בו ועמוד זה תחתיו מותר
 למלאהו : אס' היה כלי של מדה :
 אע"פ שעדין לא יחדולך לא
 ימלאנו : ואין הלכה כר"י :
 מולא מדותיו מערב י"ט : לפי
 שאין מודדין ב"י : אף בחול
 המועד עושה כן מפני ביטול בית
 המדרש שהיו רבים באים לשאול
 הימנו במועד שאין טרודין
 במלאכה והיא ממלא מדותיו
 בליה שאינו ומנזית המדרש כדי
 שיהא פנוי ביום : מפני מצוי
 המדות : כשהיה מוכר שין היו
 לו מדות הרבה ומביאין הלקוחות
 כליהן ומודד לכל אחד ואחד
 במדה לעצמו : ומתמלות והולכות
 לחוד כליהן כל הילה כדי שלא

ישאר לו השמן המודבק בשולי המדה ובדפנותיה ונמצא גזול
 את הלקוחות :

פרק ד המביא

ממקום לתקום

לא

מיוחד כו' לא (קא עביד) כדעבדון בחול : שדרך לקוחות לומר קן לי גוג : ואין דרכן לומר כלי זה מלא לי בדרך מקום : אלא בדרך
 הלאה : או מתנה : ואע"ג דמיוחד למדה : משא"כ במשנה ו' : דאסרי לשקול בכלי מסוס דקא עביד עובדין דחול דפטמים שאין
 הליטרא לשניו : וכיון שידע משקל כליו שוקל בו : גמ' : רב' : יודה לומר אס' היה כלי של מדה כו' : פי' הר"ב אע"פ שעדין
 לא יחדו כו' : הואיל ועומד למדה : משא"כ במשנה ו' : דמותר לשקול כנגד כלי לפי שאינו עומד לשקול בו : במרא :

אף במועד עושה כן : פי' הר"ב מפני ביטול בית המדרש הכי תניא בגמ' : וכתב רש"י ול"ג במשנה מפני בירורי המדות ו'ולמא
 דגרם ופירש הכי מפני בטול בה"מ של באי מועד לא יהיה פנוי לשהות ולברר מדותיו שלא ירתיחו לפי כך ממלאן בליה
 יטעמא טר"ה ש"א ירתיחו : לפי שכל ידי הרתיחות שמעלה היין נמצא שאין המדה מלא : ואבריייתא פירש שהרתיחות הן נקראים
 בירורין : לפי שמבררין אותן מן היין כששותו : א"צ על דקלישי וזיני ע"כ : וגם זה הפי' עולה כהוגן במשנתנו :
 חביו הרגיל אצלו : שמתוך שרגיל אצלו מאמינו ונותנו לו בלא פסוק דמים : רש"י : ובמשנה שבכדר ירושלמי
 מותר אדם לומר לחברו תן לי כו' : שכן דרך בעל הבית להיות מונה בתוך ביתו : הלכך לא מוכח דמסוס
 דמים הוא דמדכיר ליה מנין : אלא שכן צריך : הר"ן :

פרק ד ממקום

למקום לשון הר"ב בתוך התקום ויפייס רש"י : או על ידי ערוב : וכתב בית יוסף סימן
 תק"י : דמשמע מדבריו דמולך הכלים בחון במקום הרואים דוקא הוא דאמרינן דלא יביאם
 בסל ובקופה : אבל מטלטל

ממקום לתקום : בתוך התקום :
 לא

ממקום לתקום : בתוך התקום :
 לא

ממקום לתקום : בתוך התקום :
 לא

לא יביאם וכו' לתת ג' וד' כדות לתוך סל או קופה וישאם משום דנראה כמעשה חול לשאת משואות ואם אי אפשר לו לשנות מותר: אבל מביא הוא על כתפו א' או ב' דמוכח דלצורך י"ט: או לפניו בידו: וכן המליך את התבן להיסק או לבהמה: לא יפסיל קופה לאחריו: שגראה כדרך חול: ומתחילין בערמת התבן: ואף שלא זימנה מבעוד יום: ולא היה רגיל להסיק ממנה דלית ליה להאי תנא מוקצה: אבל לא בעלים (שבמוקצה) רחבה שאחורי הבתים קרוי מוקצה על שם שהוא מוקצה לאחר: ואין נכנסים ויוצאים לה תדיר והנך ענין דאיירי בהו הכא הן קורות גדולות של ארזים העומדות לבנין דמוקצה מחמת חסרון כוונתו שדמיהן יקרים ובהא אפילו ר"ש דלית ליה מוקצה מודה: ב' אין נוטלין ענין מן הסכה: אפילו סכה שאינה של מזוה כגון כספה או בעצרת אין נוטלים ממנה ענין ביום טוב משום דתורה אהל: לא מן הסמוך להיכנון קני' האקופים סמוך לדפנות ולא נארגו עם הדופן דלא בטלו לגבי דופן לפיכך נוטלים מהן ביום טוב: מביאין ענין הלויים מן הסכה שבתוך התחום מן המכונס מן הקרפף: אפי' מן המכונס: מתי' ויחדי' הוא ואינה הלכה: אלא הלכתא אין מביאין ענין אלא מן המכונסים שבקרפף: ומן הסכה לא יביא כלל ואפי' מן המכונסים דלאו דעתיה עליוהו הואי ואינן משתמרי' שם: אבל מן הקרפף שהו משתמר ומוקף סביב כשהן מכונסין דעתיהו עליוהו: כל שסמוך לעיר וממש: והו' דלית ליה פותחת מפתח שמשתמר דרבי יהודה תרתי בעייסמוך לעיר ופותחת: ומשו' דקס"ב סתם קרפפיה' להם פותחת מ"ה לא חש להוטר': ר"י אומ' כל שנכנסו לו פותח' ואפי' בתוך תחו' שבת כיון דלית ליה פותחת לא בעינן סמוך אלא אפילו רחוק עד קרוז לסוף תחום שנת' ואם הוא סמוך: לא בעינן פותחת: ובסמוך בלא פותחת או פותחת בלא סמוך שרי: והלכה כרבי יוסי:

ג' אין מבקעין ענין מן הקורות: הסדורות בארץ כדי שלא יתקעו ועומדות לבנין: ולא מן הקורה שגשברה ב"ט: ואף על גב דהשתא להסקה קיימא בין השמשות לאו להכי קיימא:

הקורות: פי' הר"ב שעומדות לבנין ואפי' לר"ש: כמ"ש הטור סימן תק"א וכתב ב"י דטעמא מפני שהן מוקלים מחמת הסרון כו"ש דמודה ר' שמעון: וכדכתב הר"ב בסוף משנה א': ולא מן הקורה שגשברה ב"ט: כתב הר"ב דבין השמשות לאו להכי קיימא וכיון דאתקלא בין השמשות אתקלא לכולי יומא: רש"י ריש מביאין וכתב הר"ב סוף פ' ג' דשבת: ושמע מינה דסתם מתניתין כרבי יהודה דמוקצה אסור: ואף על גב דבשבת סתים לן כר"ש במשנה ד' דפכ"ד מחתכין את הגבילה לפני הגלבים וכו"ש שם ב"ד היינו טעמא דשבת חמירא לא אתיא לולולי ביה סתם כר"ש דמקל: יום טוב דקיל ואפי' לולולי ביה לאקולי ביה עפי' סתם

במקום שאין רואין כגון מזויות לזויות באותו (בית) מביא כי היכי דבעי ע"כ: ובדלתי שזיה דעת רש"י והכריחו לכך: מתניתין דריש פרק ר"ח דשבת: מפניו ד' או ה' קופות כו': והוא הדין אפילו טובא ובהכי נמי מחלקים התוספת (והביאם הבית יוסף עצמו בסיומן שכ"ג)

אלא לדרישה ביום טוב: אף בבית אסור: כיון שיכול להוליכם לחוץ: לא יביאם בכל ובקופה: פירש הר"ב לתת ג' וד כדות כו': אבל מביא הוא על כתפו א' או ב' כו': וכן לשון רש"י: והטור ס' תק"י ואורחא דמלתא נקטי דעל כתיפו מביא אחד או ב' ובסל ובקופה מביא ב' וד': וה"ה איפכא דלעולם איסורא דסל וקופה: וההיא דכתיפו דבטינו תלוא מלתא לא במספר:

בירו לא ידענא אמאי טני בלשנא דברישא טני לפניו והיינו בירו: לפירוש המפרשים: והכא טני בהדיא בירו ומאי דלח תנא נמי על כתיפו כדלעיל משו' דקופ' תבין אי

אפשר שיאנה מפני גדלה'א לא לאחריו או לפניו שבמוקצה: כתב הר"ב רחבה כו' ואין נכנסים ויוצאים לה תדיר ומסוי' רש"י ושם נתינו ענין וכל דבר שאין דעתו ליטול עד זמן מרובה: ב' מן הסוכה פירש הר"ב אפילו ככה שאינן של מזוה דבש' תנא אסור להנות כל ימי הסוכות לאומרו חג: הבכות שבעת ימים לה' ודרשינן בגמ' כשם שחל שם שמים על שלמי חגיגה ליאסר משקודקדו' כך חל שם שמים על הסוכה אלא מן הסמוך פי' הר"ב סמוך לדפנות ולא נארגו כו' וכת' רש"י ואינו דומ' לסמוך לפכ"ד שהסך אינו ארוג לפיכך הכל שיה העליון וכתחתון סך הוא' מן המכונס פירש"י אם כנסן מערב י"ט: דגלי דעתיה דעליהו סמוך ע"כ: ולא דוקא מערב י"ט אלא כל שהם מכונסים קודם יום טוב דעתיה עלויה: ולכך סתמו הרמב"ם והטור: ולא פירשו מערב י"ט:

בפותחת פירש הר"ב מפתח שמשתמר: וכתב בית יוסף בסיומן תק"א: ונ"ל דטעמא משום דכל שיש לו מסגרת מחוץ כהצר: ולא הוון ענין שבתוכו כמוקלים ע"כ: ופסק הר"ב דהלכה כרבי יוסי: ושמע מינה דבעינן מיהת שלא יהא מוקלים דהא חדא מתרתיה: מיהו בעי רבי יוסי וטעמא כמו שאפרש במשנה דלקמן: ג' לא מן הקורות: פי' הר"ב שעומדות לבנין ואפי' לר"ש: כמ"ש הטור סימן תק"א וכתב ב"י דטעמא מפני שהן מוקלים מחמת הסרון כו"ש דמודה ר' שמעון: וכדכתב הר"ב בסוף משנה א': ולא מן הקורה שגשברה ב"ט: כתב הר"ב דבין השמשות לאו להכי קיימא וכיון דאתקלא בין השמשות אתקלא לכולי יומא: רש"י ריש מביאין וכתב הר"ב סוף פ' ג' דשבת: ושמע מינה דסתם מתניתין כרבי יהודה דמוקצה אסור: ואף על גב דבשבת סתים לן כר"ש במשנה ד' דפכ"ד מחתכין את הגבילה לפני הגלבים וכו"ש שם ב"ד היינו טעמא דשבת חמירא לא אתיא לולולי ביה סתם כר"ש דמקל: יום טוב דקיל ואפי' לולולי ביה לאקולי ביה עפי' סתם

א שבת קני
ב' ג'
ח"י פ' כ"ה
י"ט ופ"ו ס'
ס' כה ט"ס
א"ע ס' ת"י
ס"ג א"ס'
ת"ל ט"י פ'
ג' ג'
ר' לא י"ג
ב' ט' ק"ו

כרבי

מקיפין מקרבין זו אל זו כמו אין מקיפין בריאה: לשפות
 לערוך ולהשיב עליהם הקרה והאור בין שתי חביות
 ואסר לה משום דרזי לבנין: [ואין סומכין] את הקדרה
 בבקעת דלא נתנו עזים אלא להסקה ובקעת עזים
 שנתבקעו: וכן הדלת אין
 סומכין אותה בבקעת דעזים
 מוקנים אל כל תמיש חוץ מן
 ההסקה: ואין מנהיגים את
 הבהמה במקל משום דנראה
 כמוליכה למכור בשוק:
 ו משלפניו ממה שלפניו צבית:
 לחצון צו שינוי ליטול בשר
 החוצץ בין שינוי ומשלפניו לאו
 דוקא דלרבי אליעזר אף מן
 החצר נמי מותר ליטול דקאמר
 כל מה שחצר מוכן הוא והא
 דנקט משלפניו משום רבנן
 דפליגי דאפילו משלפניו
 להדליק אין לחצון לא דסברי
 לא נתנו עזים אלא להסקה:
 וחכמים אומרים מנבב משלפניו ומדליק
 דהואיל וקמין דקין הן וטורח לקוששן ולגבבן מאתמול
 לאו להבי קיימי ודקאמרת מוטל קיסם לחון צו
 שינוי אף אית לן דאף משלפניו לא יטול אלא להדליק דלא
 נתנו עזים אלא להסקה ובת תי פליגי והלכה כחכמים
 ואין מותר ליטול קיסם לחצון צו שינוי אלא מאבוס של
 בהמה ולא יחתכנו ויתקנו לכך אלא אם כן היה לה וראוי
 למאכל בהמה שכל דבר הראוי למאכל בהמה מותר
 לחתכו בין ביום טוב בין בשבת ואין בהם משום תקון
 כלי: ו אין מוציאין את האור משום דמוליד ודמי
 למלאכה שבורא האש הוא ביום טוב: מן העפר יש קרקע
 כשחפרין אתה מוציאה אור ממקום מחפורת שלה: ולא
 מן המים נותנים מים בכלי זכוכית לצנה ונותנו בהמה
 כשהשזש חס מאד והזכוכית מוציאה שלהבת ומציאים
 געורת ומגיעים בזכוכית והיא בוערת: רעפים כלי
 חרס חלולים באונען שומכים בהן הגבות:
 ואין

ואין מקיפין שתי חביות לשפות עליהן את
 הקדרה ואין סומכין את הקדר בבקעת יוכן
 בדלת ואין מנהיגין את הבהמה במקל
 ביטור אליעזר ב"ר שמעון מתיר: ורבי
 אליעזר אומר נוטל אדם קיסם משלפניו
 לחצוץ בו שינוי ומנבב מן החצר ומדליק
 שכל מה שבחצר מוכן הוא וחכמי אומרי
 ומנבב משלפניו ומדליק: ו אין מוציאין
 את האור לא מן העצי ולא מן האבני ולא
 מן העפר בגמרא ולא מן הרעפים ולא מן המוי
 ואין

בגמ' דף ל' ע"א דמקיפין
 בריאה ואין חולק עליהם ויש
 למחוק מלת אין א"י יש להגיה
 צבוס דהכי איתא התם סוף
 דף מ"ו ע"ב דאין מקיפין צבועי
 וכתבו הר"ב צבוס פרק ג'
 דשקלים ובמסנה ה' פרק
 י"א דשבת: לשפות פי"ה ר"ב
 לערוך ולהשיב כו' ול' עברי
 הוא כמו שפת הסיר דמלכיס ב'
 ד' ל"ח ויחזקאל כ"ד ג' ומ"ט
 הר"ב ואסר לה משום דרזי
 לבנין מסיים רש"י ומדרבנן
 משום דמתחזי כאהלא:
 ואין סומכין את הקדרה
 בבקעת: פירש הר"ב
 דלא נתנו עזים אלא להסקה גמ' ופירש הר"ן שכיון שאין
 מיוחדין אלא להסקה בלבד אין תורת כלי עליהם ויש להם
 דין מוקצה לגבי שאר מלאכות ע"כ והיינו דתנן בבקעת
 שנתבקע להסיק ואפ"ה אין סומכין כו' ורש"י פירש בגמרא
 דף ל"ג ע"ב דעזים הואיל ודרבן לדבר האסור כגון לעשו
 כלים לא התירו לטלטלן אלא להסקה:
 וכן בדלת: הר"ב העתיק וכן הדלת ולא שגורס כן במסנה
 דהא בגמרא פריך בדלת ס"ד ומשני איתא וכן הדלת
 ובמסנה שבסדר ירושלמי הג' וכן הדלת ואולי כן גירסת
 הר"ב ג' ל"ג בבבלי העירכא וכו': ואין מנהיגין את הבהמה
 במקל פי"ה הר"ב משום דנראה כמוליך לויכור בשוק בגמ'
 וכתב הר"ן וכי תימא ולמה לן האי טעמא תיפוק ליה משום
 מוקצה דהא לא נתנו עזים אלא להסקה איכא למימר נפקא
 מיניה דאפי' אומריה מאתמול דלאו מוקצה הוא אפי' הכי
 אסור משום דנראה כו' ע"כ וקושיהו מבושרת דקשיא ליה
 לאוקומי מתני' בתרי טעמי ודלא כמ"ש הב"י סוף סי' תקכ"ג
 שהקשה לו דתיפוק לי משום מוקצה לפי שאפי' רבי שמעון
 מודה במוקצה כי האי דזו מנין לו ועוד דהדיא איתא
 דלית ליה מוקצה ואמרינן דלא אלא בהא אפי' רבי שמעון
 מודה מטעמא דמחוי כאזול לחינגא ותו דאדלפי שלא נתנו עזים כו' כדלעיל בדבור המתחיל ואין סומכין מסיים
 באותה ברייתא ורב שמעון מתיר ו נוטל כו' משלפניו לחצון צו שינוי כתב הר"ב משלפניו לאו דוקא וכו' כ"כ רש"י
 ומסיים ורישא לא איתא לא שמועטין אלא היתר טלטול עזים אף שלא להסקה ע"כ כלומר וכדתנן בסיפא ומנבבוכו ומדליק
 ה"ה שלא להדליק אלא לחצון נתי שרי כמו ברישא ומ"ש הר"ב והא דנקט משלפניו משום רבנן כו' כ"כ רש"י ואשכחן כיוצא
 בזה במסנה ד' פ"ק דשקלים עוד שם פרקו משנה ו' ובמסנה ג' פרק ז' דיומא: ועיין במסנה ב' פ"ט דערבין ובמסנה ט'
 פ"ב דיבמות ובפ"ו משנה ה' ובפ"ו דכתובות משנה ו' ובפרק חלק משנה ג' וכן במסנה ט' פ"ה דמאן וספ"ו
 דתמורה ומגבב ע"כ פי"ה ר"ב משנה ו' פ"ט דשביעית: וחכמים אומרים כו' כתב הר"ב ואין מותר לטול כו' אלא מאבוס
 כו' פי' ממה שחצוץ האבוס: ו אין מוציאין את האור לא מן העזים כו' כגון שחוככין אותן זו בזו או מכין זו בזו עד שתלא
 האש רמב"ם רפ"ד מה"ט:

מסיים רש"י ומדרבנן
 משום דמתחזי כאהלא:
 ואין סומכין את הקדרה
 בבקעת: פירש הר"ב
 דלא נתנו עזים אלא להסקה גמ' ופירש הר"ן שכיון שאין
 מיוחדין אלא להסקה בלבד אין תורת כלי עליהם ויש להם
 דין מוקצה לגבי שאר מלאכות ע"כ והיינו דתנן בבקעת
 שנתבקע להסיק ואפ"ה אין סומכין כו' ורש"י פירש בגמרא
 דף ל"ג ע"ב דעזים הואיל ודרבן לדבר האסור כגון לעשו
 כלים לא התירו לטלטלן אלא להסקה:
 וכן בדלת: הר"ב העתיק וכן הדלת ולא שגורס כן במסנה
 דהא בגמרא פריך בדלת ס"ד ומשני איתא וכן הדלת
 ובמסנה שבסדר ירושלמי הג' וכן הדלת ואולי כן גירסת
 הר"ב ג' ל"ג בבבלי העירכא וכו': ואין מנהיגין את הבהמה
 במקל פי"ה הר"ב משום דנראה כמוליך לויכור בשוק בגמ'
 וכתב הר"ן וכי תימא ולמה לן האי טעמא תיפוק ליה משום
 מוקצה דהא לא נתנו עזים אלא להסקה איכא למימר נפקא
 מיניה דאפי' אומריה מאתמול דלאו מוקצה הוא אפי' הכי
 אסור משום דנראה כו' ע"כ וקושיהו מבושרת דקשיא ליה
 לאוקומי מתני' בתרי טעמי ודלא כמ"ש הב"י סוף סי' תקכ"ג
 שהקשה לו דתיפוק לי משום מוקצה לפי שאפי' רבי שמעון
 מודה במוקצה כי האי דזו מנין לו ועוד דהדיא איתא
 דלית ליה מוקצה ואמרינן דלא אלא בהא אפי' רבי שמעון
 מודה מטעמא דמחוי כאזול לחינגא ותו דאדלפי שלא נתנו עזים כו' כדלעיל בדבור המתחיל ואין סומכין מסיים
 באותה ברייתא ורב שמעון מתיר ו נוטל כו' משלפניו לחצון צו שינוי כתב הר"ב משלפניו לאו דוקא וכו' כ"כ רש"י
 ומסיים ורישא לא איתא לא שמועטין אלא היתר טלטול עזים אף שלא להסקה ע"כ כלומר וכדתנן בסיפא ומנבבוכו ומדליק
 ה"ה שלא להדליק אלא לחצון נתי שרי כמו ברישא ומ"ש הר"ב והא דנקט משלפניו משום רבנן כו' כ"כ רש"י ואשכחן כיוצא
 בזה במסנה ד' פ"ק דשקלים עוד שם פרקו משנה ו' ובמסנה ג' פרק ז' דיומא: ועיין במסנה ב' פ"ט דערבין ובמסנה ט'
 פ"ב דיבמות ובפ"ו משנה ה' ובפ"ו דכתובות משנה ו' ובפרק חלק משנה ג' וכן במסנה ט' פ"ה דמאן וספ"ו
 דתמורה ומגבב ע"כ פי"ה ר"ב משנה ו' פ"ט דשביעית: וחכמים אומרים כו' כתב הר"ב ואין מותר לטול כו' אלא מאבוס
 כו' פי' ממה שחצוץ האבוס: ו אין מוציאין את האור לא מן העזים כו' כגון שחוככין אותן זו בזו או מכין זו בזו עד שתלא
 האש רמב"ם רפ"ד מה"ט:

ב כל שחיבין עליו שאסרו חכמים לעשותו בשבת משום שבות או משום רשות שיש בו קצת מצוה אבל לא מצוה גדולה וקרוב הוא להיות דבר הרשות ויש בו אסור מדברי סופרים או משום מצוה או שיש בו מצוה ממש ואסרו חכמים לעשותו בשבת חייבין עליו שלא לעשותו ביום טוב ואלו הן משום שבות שהעילו עליו חכמים לשבות מהן ואין בעשייתן שום מצוה לא עולין באילן גזירה שמא יתלוש ולא רוכבין על גבי בהמה גזירה שמא יחתוך ומורה להנהיגה ולא שטין על פני המים גזירה שמא יעשה חבית של שיטין ולא מטפחין ק"ע על כף ולא מספקין כך על ירך ולא מרקדין ברגל וכלהו גזירה שמא יתקן כלי שיר ואלו הן משום רשות משום דהנך דסיפא הוו מצוה גמורה לגביהן קרי להני רשות לא דנין דין וזמנין דהוי רשות כגון שיש בעיר גדול ומתנו שאין מוטל עליו לדון ולא מקדשין קדושי אשה וזמנין דלא הוי מצוה גמורה אלא רשות כגון דלית ליה אשה ובנים ולא חולצין ולא מבימין נמי בזמן שיש אחיו הגדול ממנו הוי רשות דמצוה בגדול ליבם וטעמא דכולה גזירה שמא יכתוב ולא מעריכין ערך פלוני עלי ונותן כפי השנים כמו שכתוב בפרשת ערכין ולא מחרומין הרי בהמה זו חרס וסתם חרמים לבדק הבית וכלהו אסריהו רבנן משום דדמו למקח וממכר שמוציא מרשותו לרשות הקדש ולא

והטור סימן של' חולק בזה ודבריו לריבין עיון ע"ס צ"ב וברמב"ם פכ"ה מהלכות שבת חוקרו מטעם אחר לפי שאין עושין גרף של רעי לכתחלה ב לא עולין באילן עיין משנה ח' פרק בתרא דערוזין ומ"ש הר"ב גזירה שמא יתלוש דהוי איסור מדאורייתא דהיינו קוצר שתולש מן המחומר רש"י ולא שטין על פני המים כתב הר"ב גזירה שמא יעשה חבית של שיטין פירש"י כלי של גומא שאורגין אותו ועושין כמין חבית ארוכה ולמדוין בו לשוט ולא מטפחין פי' הר"ב כף על כף ויכו כף ויאמרו ימי המלך דמלכים צ"א י"ב מתורגס וטפחו יד ועיין לקמן ולא תספקין פי' הר"ב כך על ירך כמו שסקתי על ירך דירמיה ל"א י"ט ודברי הר"ב מפירש"י הן ואני הבאתי אלו הראיות מתוך הפסוקים והר"ף והרא"ש הביאו ירושלמי ולא מספקין הבא מחמתו דכתיב (בפרבר כ"ד) ויחר אף בלק אל בלעם ויספוק את כפיו מטעמים טיפוח שהוא לרצונו והטור בה"ט סימן תקכ"ד תפס לפירש"י ולהירושלמי אף שבהלכות שבת סימן של"ט לא כתב אלא כפירש"י אכן ג"ל דבחסם נקט לירושלמי כלל דמהיכי תיתי לחלק בין בחמתו לרצונו וזה כ"ל דקשיא לרש"י ודמש"ה לא מפרש בבבלי כבירושלמי אלא סמך לו אלישיהו דקראי ולכך תפס רש"י פירשו ולא כמו בירושלמי וכן נזנו על לא מרקדין איתא בירושלמי קופץ עוקר שתי רגליו כאחת רוקד עוקר אחת ומניח אחת לא חש ליה רש"י לפרשו

ה"ל פ"א
ה"ל פ"ב
ה"ל פ"ג
ה"ל פ"ד
ה"ל פ"ה
ה"ל פ"ו
ה"ל פ"ז
ה"ל פ"ח
ה"ל פ"ט
ה"ל פ"י
ה"ל פ"יא
ה"ל פ"יב
ה"ל פ"יג
ה"ל פ"יד
ה"ל פ"טו
ה"ל פ"טז
ה"ל פ"יז
ה"ל פ"יח
ה"ל פ"יט
ה"ל פ"כ
ה"ל פ"כא
ה"ל פ"כב
ה"ל פ"כג
ה"ל פ"כד
ה"ל פ"כה
ה"ל פ"כז
ה"ל פ"כח
ה"ל פ"כט
ה"ל פ"ל

ב כל שחיבין עליו משום שבות משום רשות משום מצוה בשבת חייבין עליו ביום טוב ואלו הן משום שבות לא עולין באילן ולא רוכבין על גבי בהמה ולא שטין על פני המים ולא מטפחין ולא מספקין ולא מרקדין ואלו הן משום רשות לא דנין ולא מקדשין ולא חולצין ולא מבימין ואלו הן משום מצוה לא מקרישין ולא מעריכין ולא מחרומין ולא

במשחיבין דכיון דעוקר אחת כו' אסור כ"ש בשמים וכיון דלענין דינא אין צורך לכך לא כתב שום פירוש על און מרקדין ואחריו נמשך הר"ב וגם הר"ף והרא"ש אף שהביאו הירושלמי על מטפחים ומספקים כדלעיל לא הביאו על מרקדין מה"ט גופיה והקרוב אלי' אי הוי מעייני בפסוקי והווי משכחין להו' לא הווי חוששין להירושלמי הואיל והבבלי לא מפרש וכמו שכתבתי וגם אין לירושלמי ראייה לא על מספקין ולא על מטפחין ודלמא הכל בחמתו ומטפחים לאחורי היד דפליגי התם ובסדר המשנה לירושלמי מספקים קודם מטפחים וכדמפרש להו כך בירושלמי דא"כ הוי זו אף זו ופי' תימא דאם כן לרצונו שרי ואמאי אדרבא לרצונו כ"ש דלית שר' אמינא אין הכי נמי ולכך לא צריך למתנייה ואי מתנייה כמו שהוא לירושלמי קשיא דהוי זו ואין ל"ל זו ולא מרקדין בקהלת ג' עת לרקוד מתורגס לטפוח בהלולא ובשמואל ב' ו' מפוז ומכרכר מתרגמינן צריך ומשבח ועיין לעיל וא"ל הן משום רשות פי' הר"ב משום דהנך דסיפא כו' קרי להני רשות ולהנך קנאי קרי שבות דאסור שבות גמור יש בהן לפי שאין בהן נד לסלק גזירת חכמים מעליהן שאין בהן לחלוחים מצוה רש"י לא דנין וכו' כתב הר"ב וטעמא דכולהו גזירה שמא יכתוב פסק דין לדנין ושטר ארוכין לקדושין ושטר חליצה לחולצם וכתובה ליבמה רש"י וכתב הר"ן וכ"ש גירושין דלא בגיא אלא בכתובה וצריך ג"כ שיהא נכתב בו ביום ומש"ה לא חש למתנייה ומיהו בתוספתא תני ליה ולא מעריכין כתב הר"ב ערך פלוני עלי וכ"כ רש"י והר"ן פירש ערכי עלי ע"כ ולענין הדין שניהם שוים אלא ליטנא דמעריכין דייק טפי לפי' הר"ב רש"י דאומר ערכי עלי בכלל בערכין הוא כדפי' ברפ"ק דערכין ודתנן מעריכין משום דאיסורא הוא מצד המעריך ואלו תנא נערכים הוה משמע דאסורא מצד הנערך וליתא ולא מחרומין כתב הר"ב וסתם חרמים לבדק הבית וכפירש"י והר"ן ותמיהי שפירש דלא כחכמים דס"ל דסתמן לכהנים במשנה ו' פ' ח' דערכין והא דהיי' דכשחמרים לכהן דהוי נמי כמקח וממכר ואפשר דכ"ש הוא דדמי לזקח וממכר כיון שהוא מהדיוט להדיוט ורבותא הוי' לא שנועטין דאפי' לבדק הבית דלגבוה מחוי' כמקח וממכר אלא דאכתי לא ניחא מ"ש וסתם

וסתם חרמים לבדק הבית דהא ליתא אליבא דהלכתא
ומ"ס הר"ב דכולהו אסריהו משום מקח וממכר עיין מ"ס
בזה במשנה ו' פ"ג וכי תימא הא אמרינן דחפזי שמים
מותרין כמ"ס במשנה ג' פרק כ"ג בשבת גבי מחשיכין כו'
דמשדכין התנוקות כו' י"ל

דלא דתו כולי האי למקח
וזמכר שמינו יולא מרשות
לרשות לגמרי כמו הכא
ולדס' זירא להו כמ"ס בטור
וב"י סימן ש"ו גבי משדכין :
דאין להזכיר סכום ממון רק
לדבר אליו אם רוצה להשתדך
אלא קשוא כלל ולא מגביהין
תרומה כו' עיין פ"ק משנה ו' :
בל אלו ב"ט אמרו ק"ו
בשבת ה"ק כי איתני בי
מדרשא לענין י"ט מיתנו וק"ו
בשבת וברישא דקתני כל
שחיבין כו' בשבת חייבים
עליו ב"ט ר"ל אחריו שלא הזכירו

במשנתנו זאת ודקתני ואלו הן אסיפא קאי כל אלו ב"ט כו'
דאלו הן שאמרו ישום שבות כו' ואף שבמשנה שבסדר
ירושלמי גבי כל שהוא משום שבות משום רשות משום
מזוה חייבים עליו ב"ט אפילו הכי ודאי דר"ל בשבת
דאלת"ה מאי שבות רשות ומזוה איכא והאיכא קאי :

אין ב"י י"ט לשבת כו' להיות מותר לכתחלה ב"ט שאסור
בשבת אבל לענין עונשין יש הרבה שזה בסקילה
וכת' וזה בלאו גרידא כ"כ רש"י ותו במשנה ה' פ"ק
דמגילה ומה"ט ניחא נמי דלא חשיב מוקפה ב"ט אסור
שבת מותר כמ"ס במשנה ג' פרק דלעיל דלא בא אלא לומר
דאין מותר ב"ט מה שאסור בשבת וכתב הר"ב אבל אין
ק"ל דאמרינן מתוך שהותרה הוצאה כו' במשנה ה' פ"ק
וה"ל הבערה במשנה ה' פ"ב וכו' הר"ב וה"ל איכא משילין
וה"ל דלפירושו ופירש"י לעיל איכא נמי מכסים פרות כו' :
דנתי בתריה ובפ"ק דמגילה משנה ה' כתב כגון משילין כו' :
ג המוסר בהמתו לגנו ואע"ג דהוא יחיד לא קנה לפי
שדרך בני אדם למסור כליון וחפזיהו לבניהו

ואינן מחשיבין אותם כאלו הוציאם מרשותם המגיד פ"ה
מהלכות י"ט : ד מערב י"ט כתב הר"ב ואפי' לא בא ליד
השואל אלא ב"ט והשואל דקא תני בדבורא בעלמא
ולא משך מצעוד יום וקמ"לן כיון דאסתיכיה ברשותיה
אוקמיה רש"י : ב"י טוב כתב הר"ב ואפי' היה רגיל
להשאיל בכל י"ט פי' להשאיל כלי זה להשואל הזה כיון

דבערב י"ט זה לא אמר ליה לא אוקמיה ברשותיה
ברגלי שתיבין ובגמ' פריך אמאי לא בטלו מים ומלח אגב העיסה ומסיק משום דהו"ל דבר שיש לו מתירין וכל דבר שיש לו מתירין החמירו חכמי דאפי' באל"ל לא בטלו והא דבספ"ג דחל' תנן הטבל שלא בטיטו כותבין ויהי טבל דבר שיש לו מתירין והוא וכתו שכתבתי שס"ז מ"ג מים ומלח עם הקמח מין בשאינו מין הוא יתרו התו' דכיון

ולא מגביהין תרומה ומעשר כל אלו ב"ט
ביום טוב אמרו קל וחומר בשבת אין
בין י"ט לשבת אלא אוכל נפש בלבד
הבהמה והכלים ברגלי הבעלים המוסר
בהמתו לבניו או לרועה הרי אלו ברגלי
הבעלי בלי המיוחדין לאח' מן האחין שבב"י
הרי אלו ברגליו ושאינן מיוחדין הרי
אלו במקום שהולכין ד השואל כלי
מחבירו מערב יום טוב ברגלי השואל ב"י טי
ברגלי המשאי' האש' ששאל מחברתה
תבלין ומים ומלח לעיסתה הרי אלו
ברגלי שתיהן רבי

ולא מגביהין תרומות ומעשרות ואפי' כדי ליתנם לכהן בו
ביום דמחוי דמשום שמתחייב דכהן שהוא צריך לכהן הוא
מפרישין א"ה אסור דהיל מתקן והני מילי פירות דטבילי
מאתמול אבל פירות דטבילי האידנא כגון עסה לאפרושי
מינה חלה מפרשינן לה ב"י ט
והבינו לכהן און ב"י ט
לשבת אלא אוכל נפש בלבד
הך סתמא כב"ט דאמרי אין
מוציאין לא את הקטן ולא את
הלולב ולא את סזר התורה
לרשות הרבים דלא הותרה
הוצאה אלא לצורך אוכל נפש
אבל אין ק"ל כב"ה דאזרי
מתוך שהותרה הוצאה לצורך
אוכל נפש הותרה נמי שלא
לצורך ואיכא נמי משילין
פירות דרך ארובה ריש
פירקין דבשבת אסור ובי"ט
מותר : ג רגלי הבעלים אין
אדם יכול להוליכה ב"ט אלא

במקום שבעליה יכולים לילך או לרועה הרי אלו ברגלי
הבעלים מותרין כשיש צורך שני רועים דלא ידעין להי
מנייהו הו"א לה דעת בעלים הלכך הרי הן ברגלי
הבעלים אם אין אצל הרועה מצעוד יום אבל כשאין
בעיר אלא רועה אחד כל בני העיר מעמידן בהמתן ברשותו
ובקניית שביטתו והו"א לה ברגלי הרועה ושאינן מיוחדים
לאחד מהן אלא לכלל הרי אלו במקום שהולכין למקום שכלן
יכולין לילך מותר להוליך את הכלים אבל אם ערב אחד מהן
לסוף אלפים לצמון והשאר לא ערבו הוא מעכב על ידי
מלהוליכה לדרום אפי' פסיעה אחת מפני חלקו והן
מעכבין עליהו מלהוליכה לצפון אלא אלפים אמה שהן
מותרין בהן : ד ברגלי השואל שהרי קנה שביטתו אצלו
בין השמשות דבין השמשות שהוא כניסת היום קונה שביטתו
ואפי' לא בא ליד השואל אלא ב"ט דלאו ברשותיה קיימין
בין השמשות הרי הוא ברגליו של שואל ואם שאלו ביום טוב
משחיכה הרי הן ברגלי המשאיל לפי שקנה שביטתו אצלו
בעליו ואפי' היה רגיל להשאיל בכל י"ט האשה ששאלה
מחברתה תבלין לקדרתה ומים ומלח לעססה הרי אלו
הקדרה והעסה ברגלי שתיהן אין מוליכין אותן אלא
במקום ששתייהן יכולות לילך דכיון דביום טוב שאלה
קנו התבלין או המים והמלח שביטתו אצל בעליהן :

שאלן
שהת
הולכ
במלי
הלכ
כגון
חביו
תחו
ממ
ושלי
מל
מוט
מע
וכן
הר
ביר
הר
אין
בט
הט
חו
הס
הר
לש
הר
וה
א
מ
ו
ק
ל
ל

דבערב י"ט זה לא אמר ליה לא אוקמיה ברשותיה
ברגלי שתיבין ובגמ' פריך אמאי לא בטלו מים ומלח אגב העיסה ומסיק משום דהו"ל דבר שיש לו מתירין וכל דבר שיש לו מתירין החמירו חכמי דאפי' באל"ל לא בטלו והא דבספ"ג דחל' תנן הטבל שלא בטיטו כותבין ויהי טבל דבר שיש לו מתירין והוא וכתו שכתבתי שס"ז מ"ג מים ומלח עם הקמח מין בשאינו מין הוא יתרו התו' דכיון

ולא מגביהין תרומות ומעשר כל אלו ב"ט
ביום טוב אמרו קל וחומר בשבת אין
בין י"ט לשבת אלא אוכל נפש בלבד
הבהמה והכלים ברגלי הבעלים המוסר
בהמתו לבניו או לרועה הרי אלו ברגלי
הבעלי בלי המיוחדין לאח' מן האחין שבב"י
הרי אלו ברגליו ושאינן מיוחדין הרי
אלו במקום שהולכין ד השואל כלי
מחבירו מערב יום טוב ברגלי השואל ב"י טי
ברגלי המשאי' האש' ששאל מחברתה
תבלין ומים ומלח לעיסתה הרי אלו
ברגלי שתיהן רבי

במשנתנו זאת ודקתני ואלו הן אסיפא קאי כל אלו ב"ט כו'
דאלו הן שאמרו ישום שבות כו' ואף שבמשנה שבסדר
ירושלמי גבי כל שהוא משום שבות משום רשות משום
מזוה חייבים עליו ב"ט אפילו הכי ודאי דר"ל בשבת
דאלת"ה מאי שבות רשות ומזוה איכא והאיכא קאי :

אין ב"י י"ט לשבת כו' להיות מותר לכתחלה ב"ט שאסור
בשבת אבל לענין עונשין יש הרבה שזה בסקילה
וכת' וזה בלאו גרידא כ"כ רש"י ותו במשנה ה' פ"ק
דמגילה ומה"ט ניחא נמי דלא חשיב מוקפה ב"ט אסור
שבת מותר כמ"ס במשנה ג' פרק דלעיל דלא בא אלא לומר
דאין מותר ב"ט מה שאסור בשבת וכתב הר"ב אבל אין
ק"ל דאמרינן מתוך שהותרה הוצאה כו' במשנה ה' פ"ק
וה"ל הבערה במשנה ה' פ"ב וכו' הר"ב וה"ל איכא משילין
וה"ל דלפירושו ופירש"י לעיל איכא נמי מכסים פרות כו' :
דנתי בתריה ובפ"ק דמגילה משנה ה' כתב כגון משילין כו' :
ג המוסר בהמתו לגנו ואע"ג דהוא יחיד לא קנה לפי
שדרך בני אדם למסור כליון וחפזיהו לבניהו

ואינן מחשיבין אותם כאלו הוציאם מרשותם המגיד פ"ה
מהלכות י"ט : ד מערב י"ט כתב הר"ב ואפי' לא בא ליד
השואל אלא ב"ט והשואל דקא תני בדבורא בעלמא
ולא משך מצעוד יום וקמ"לן כיון דאסתיכיה ברשותיה
אוקמיה רש"י : ב"י טוב כתב הר"ב ואפי' היה רגיל
להשאיל בכל י"ט פי' להשאיל כלי זה להשואל הזה כיון

דבערב י"ט זה לא אמר ליה לא אוקמיה ברשותיה
ברגלי שתיבין ובגמ' פריך אמאי לא בטלו מים ומלח אגב העיסה ומסיק משום דהו"ל דבר שיש לו מתירין וכל דבר שיש לו מתירין החמירו חכמי דאפי' באל"ל לא בטלו והא דבספ"ג דחל' תנן הטבל שלא בטיטו כותבין ויהי טבל דבר שיש לו מתירין והוא וכתו שכתבתי שס"ז מ"ג מים ומלח עם הקמח מין בשאינו מין הוא יתרו התו' דכיון

ולא מגביהין תרומות ומעשר כל אלו ב"ט
ביום טוב אמרו קל וחומר בשבת אין
בין י"ט לשבת אלא אוכל נפש בלבד
הבהמה והכלים ברגלי הבעלים המוסר
בהמתו לבניו או לרועה הרי אלו ברגלי
הבעלי בלי המיוחדין לאח' מן האחין שבב"י
הרי אלו ברגליו ושאינן מיוחדין הרי
אלו במקום שהולכין ד השואל כלי
מחבירו מערב יום טוב ברגלי השואל ב"י טי
ברגלי המשאי' האש' ששאל מחברתה
תבלין ומים ומלח לעיסתה הרי אלו
ברגלי שתיהן רבי

במשנתנו זאת ודקתני ואלו הן אסיפא קאי כל אלו ב"ט כו'
דאלו הן שאמרו ישום שבות כו' ואף שבמשנה שבסדר
ירושלמי גבי כל שהוא משום שבות משום רשות משום
מזוה חייבים עליו ב"ט אפילו הכי ודאי דר"ל בשבת
דאלת"ה מאי שבות רשות ומזוה איכא והאיכא קאי :

אין ב"י י"ט לשבת כו' להיות מותר לכתחלה ב"ט שאסור
בשבת אבל לענין עונשין יש הרבה שזה בסקילה
וכת' וזה בלאו גרידא כ"כ רש"י ותו במשנה ה' פ"ק
דמגילה ומה"ט ניחא נמי דלא חשיב מוקפה ב"ט אסור
שבת מותר כמ"ס במשנה ג' פרק דלעיל דלא בא אלא לומר
דאין מותר ב"ט מה שאסור בשבת וכתב הר"ב אבל אין
ק"ל דאמרינן מתוך שהותרה הוצאה כו' במשנה ה' פ"ק
וה"ל הבערה במשנה ה' פ"ב וכו' הר"ב וה"ל איכא משילין
וה"ל דלפירושו ופירש"י לעיל איכא נמי מכסים פרות כו' :
דנתי בתריה ובפ"ק דמגילה משנה ה' כתב כגון משילין כו' :
ג המוסר בהמתו לגנו ואע"ג דהוא יחיד לא קנה לפי
שדרך בני אדם למסור כליון וחפזיהו לבניהו

ואינן מחשיבין אותם כאלו הוציאם מרשותם המגיד פ"ה
מהלכות י"ט : ד מערב י"ט כתב הר"ב ואפי' לא בא ליד
השואל אלא ב"ט והשואל דקא תני בדבורא בעלמא
ולא משך מצעוד יום וקמ"לן כיון דאסתיכיה ברשותיה
אוקמיה רש"י : ב"י טוב כתב הר"ב ואפי' היה רגיל
להשאיל בכל י"ט פי' להשאיל כלי זה להשואל הזה כיון

הלכות בעיר כ"ק צבריות . שפירש שיוצאות ורועות חוץ לתחום . וצאות ולנות בתוך התחום . ונמצא שהן מוכנות להלכות באפר . פירש הרמב"ם שם הכפדים והערות מפרש כמו ותרענה באלו (בראשית ב"א) . ורועה לומר שהם חוץ לתחום . כדאיתא צבריותא והעעם מפני שהן מוקלים ואין דעת אנשי העיר עליהן . וכבר כתבתי במשנה ג' פרק ד' דב"ס טוב קיימא לן דמוקלה אסור . ומיהו מהבא ליכא ראיא דהא איכא ליטנא בצמרא . דאפילו רבי שמעון מודה משום דהוה כנרוגרות ומוקלים . (כמ"ש במשנה ז' פרק דלעיל) דמאכו בידים :

הלכות בעיר . מבריות הלכות באפר : צמות הללו לפלוגי . ופלוגי . דכין לאדם שלא בפניו :

מליק מסכת ביצה

כלוק מסכת ביצה

מליק מסכת ביצה

פתב הרמב"ם אחר שהשלים חטועות . ודברים המיוחדים בכל יום טוב . דבר עכשיו במועד הנשאר לו . והוא ראש השנה . עד כאן . ובספר יוחסין . בשם רב שרירא גאון . בתר יום טוב . הנין מסכת ראש השנה . כי יחידי דליתני בתריה תענית משום דאחר ראש השנה זמן רביעה . וזמן זריעה . וכבר ענינא רבנו .

מסכת ראש השנה

מסכת ראש השנה

פרק א למלכים כתב הר"ב דכתוב ויהי בשמונים שנה וגו' . מקיש מלכות שלמה כו' שהרי המקרא הוא מגה שנה זו . שנת ת"ק ליציאת מצרים ושנת ד' לתליך שלמה . רש"י . וז"ל הר"ב מה יציאת מצרים מניסן . והוא גופה דמ"ח ניסן מניסן לה' . וליף לה מקראי בגמ' . מ"ש הר"ב ואם עמד מלך באדר . כו' למלכי ישראל אסברה לה . דכהו קיימינן השתא . ומ"ש וכתב לו הסופר בניסן . שלאחר י"ג חדש . דאלו בניסן שלאחר אדר . וכתב של שנה ראשונה . אף על פי שלפי האמת היא שנה השנייה . ליכא לייחס למטרף לקוחות שלא כדון שכיון שזה המלך לא מלך שום ניסן . לפי זה הניסן . ושם המלך הרי כתוב בשטר . ונמצא שלא יוכל לטרוף שום לקוחות . אלא שלקחו אחר הניסן שמלך זה המלך . ולאותן כדון הוא טורף . ומה שכתב לסיכך קנסוהו וכו' ולא גבי ממשעבדי . עיין בפירושו שד"ב במשנה ה' פרק בתרא דשביעית : ולרגלים ז"ל הר"ב ור"ש אומר . כלומר ור"ש הוא והכ"א איתא בגמרא עד שיעברו עליו שלש רגלים כסדרן כו' . ופסק הלכה כו' ומשיעברו עליו שלש רגלים . עובר בכל תאחר . מסקינן בגמרא משום דאהדרינהו קרא לכולהו רגלים בפרשת חג הסוכות אע"ב דכבר כתביהו מעקרא אלא ש"מ לכל תאחר . דלא מפרש קרא בהיזמנא קאי בכל תאחר ומשום הכי אהדרינהו . לאשמועינן דכיון שעברו עליו שלש רגלים עוברי ארבי שמעון סובר דאף על גב דאהדרינהו לכל תאחר . לא הוה צריך למונני חג הסוכות . דעליה קאי . אלא לומר שזה אחרון . דכסדרן בעינן :

באחד

פרק א ארבעה ראש שנים הן : למלכים . מלכי ישראל מונין להם מניסן . שאם מלך מלך בשבט . או באדר . משהגיע ניסן כלתה לו שנה . ומחילין למנות לו שנה שניה . ומקרא נפקא לן דמניסן מניסן להו דכתוב (מ"ב כ"א ו') ויהי בשמונים שנה וארבע מאות שנה לנצח בני ישראל מארץ מצרים . בשנה הרביעית בחדש זיו . הוא החדש השני למלך שלמה על ישראל יוקיש מלכו שלמה ליציאת מצרים . מה יציאת מצרים מניסן מניסן לה . אף למלכות שלמה מניסן מניסן לה . ולמלכי אומות העולם מונין מתשרי . והיינו דתנן לקמן בסמוך . באחד בנשתי ראש השנה לשנים . כלומר לשנים של מלכי אומות העולם . ונפקא מינה . לפי שרגילין למנות זמן שטרות לשנות המלך . משהנה שעמד בה . משום שלום מלכות . ואם עמד מלך באדר . וכתב לו הסופר בניסן שלאחר שלשה עשר חדש . ניסן של שנה שניה . כיון דניסן ראש השנה למלכים . הוה ליה שטר מוקדם ופסול . משום דהאי ניסן של שנה שלישיית הוא . ושטריו חוב המוקדמים פסולים . לפיכך נמצא טורף לקוחות . שלקחו השדה מן הלוח . בין זמנו של שטר . לזמן ההלוואה . שלא כדון . שהרי קדמה מכירה להלוואה . לפיכך קנסוהו לאבדו גם זממן ההלוואה ואילך ולא גבי ממשעבדי : ולרגלים . הכי קאמר . רגל שבו . שהוא פסח ראש השנה לרגלים . לענין הנודר שאם עברו שלשה רגל ס משנדר . ולא קיים נדרו . עובר על כל תאחר . ורבי שמעון אומר שאינו עובר על כל תאחר עד שיעברו עליו שלש רגלים כסדרן . וחג המצות תחלה . כמו שהן סדורים במקרא (דברי יו') . בחג המצות . ובחג השבועות . ובחג הסוכות . ופסק ההלכה משיעברו עליו רגל אחד בלבד . ולא הביא נדרו . עובר בעשה . דכתוב (ש"ב י"ב) וצאת שמה והצאתם שמה עולותיכם וגומר . רגל שאתה בא . אתה צריך להביא . ומשיעברו עליו שלש רגלים . עובר על כל תאחר . ואין הלכה כרבי שמעון דבעי שלש רגלים כסדרן :

ראש